

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Academia Peccatorvm. Seu Conciones De Tota Parabola Prodigi Euangelici

Quæ Servitvs Peccatorvm Seu Conciones De Prodigi vilißimâ seruitute

Bosquier, Philippe

Moguntiae ; Coloniae, 1614

Concio Qvarta.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55957)

morit. Serui estote hominibus, patientiâ, peccatam, sapientiâ. Amen.

CONCIO QVARTA.

Græca.	5. 15. <i>ἔκτισεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀγρὸν αὐτοῦ.</i>
Vulgata.	5. 15. <i>Et misit illum in villam suam.</i>
Syriaca.	5. 15. <i>Et ille misit eum in villam.</i>

ARGVMENTVM.

Hæc concio bipartita est: pars prima continet

1. Proœmium, & cōnexionem causarum, materiam, & sordidam.
2. Villas diaboli esse concupiscentiam carnis, oculorum, superbiam vitæ.
3. Peccatorem ut fuerint in eas missi.
4. Peccatorem rusticum, ignobilem, pluribus occupatum: illum diuisionis auctorem.
5. Hæretici qui diuisi in agrum missi.
6. Quia à potentibus aduerti fides plures teneant.
8. Extaticam Autoritatem.

Pars secunda excutit (ut pasceret porcos.) & argumentum ponitur ibidem.

1. Hic dies, dominicus, quadragesimæ quartus. Ecclesia Dei, medijs in ieiunijs & afflictionibus recreari videtur, dicendo *Latare*; reperendo cœlesti sacrosancto Missæ sacrificio vocem *Latare*; vnde in introitû, *Latare Ierusalè*: ad ps. *Latatus sū in hunc quæsitum sunt mihi*. ad Ep. *Latare Ierusalè*: cātando quod euangeliū festiuū, satiationis quinq; milliū hominum agro, ex quinque panib. multiplicatis feraci, obtinentiq; manu Iesu Christi: insuper Phœbus solitus

dens benignius, inuitant dicere, quibus & vos recremini, quò, gaudeatis cum gaudentibus, inquitente S. Paulo: ast quam contrectamus indies materia, potius commiserationis lachrymas subministrat, passionum miseri prodigi; si tamen quod idem S. Paulus monet, flere libuerit, cum fletibus. Etenim absolute narrat textus, eum creatum porcarium. verum enimvero, & diei in Ecclesia Catholica festiui; & sereni solis aspectus gratia, *Egrediamur foras*, missis urbanis sedib. rura petamus, deducentes prodigum ad vsq; villam, quò amittitur à hero. *Misit eum in villam suam*; ac hodie per otium inspiciamus, quæ, qualisve sit. Et, quoniam meminit Euangelium turbae satiatae in agro prodiga Jesu Christi manu; dicamus quoque de altero grege, cui pascendo & curando prodigus ablegatus est in villam istam, *ut pasceret porcos*. Villæ istius, appendicumque eius contemplatio animum leuabit, vti reor; & grex, quem cogit, pascitque adolescens ioco & voluptati erit satis. Videre enim licebit, pecus hoc esse animalium monstrum; figurâ, quoad corpus; compositione, quoad qualitatem; quantitate, quoad cibum; prodigium, quoad animâ; prodigium, quoad omnia: cui & daemones, & peccatores hodiè propriissimè comparabuntur. Haud perperam: Hæc enim villa sus, deque, intus, foris perlustrata, & ad impurissimū dominum, diabolum spectare cognita, efficiet, vt in eadem habitare prorsus nolitis: & si aliquando in ipsa seruijstis, citissimè seruitutem excutiatis. Deinde, viso peccatore simili per omnia animali isti impuro, immundo, voraci, fiet, vti spero, vt peccata sedulo vitentur: in quem scopum conciones hæc omnibus gratis apponuntur. An non consultū rimari, & lustrare loca, priusquã sedes in eis deligatur? Alioqui, ecurr tot exploratores emisisset Moyses ex nomine Dei in Palæsthinâ, qui promissæ terræ vbertatem prodigiosam, & bonitatem obseruarent, antequam eò transferret Colonias Israëlitas? Ecurr alios ablegasset Josue in Iericho? Quorsum suaderet peccatoribus Vates descendere in infernum, dum adhuc sunt in viuis?

Gen. 4.

Propositio
concionis.

Concionis
utilitas.

1.

2.

Con-

Psal. 9. Convertantur peccatores in infernum, omnes gentes obliuiscuntur Deum. Descendant in infernum. Ecceur censemus cum nobis crebrò referte, cum quantate meditatione, vbi & terram viuentium illustrasse locum, & deprehendisse amabilem, certum, vtilem, delectabilem, siue honorabilem, stat terræ promissionis & paradisi, facit ut eum deremus, ad eum suspiremus, pergamus: cogno- odibilem, inutilem, iniucundum, infamem, vtili- num, producit in nobis fastidium, hortorem, & cul fugiendi sedulitatem. Itaque hac luce per- mus villam bellæ istius villæ prodigi, ne cum e- dem capiamus sedem. Propius pecoris explor- ingenium, obseruemusque, ut ei sit peccator per- lis, ne ei conformemur vllatenus. Hæc non mini- cunda, & vtilia, quam ilorum spectacula, quæ spe- ni exhibebant liberis, cum ut riderent, tum ut per- cerent. Fertur, quod ab ebriositate liberos cup- auersos, ingurgitare solitos vino rusticos & col- Ilotes, aut Helotes, secundum alios, dictos, cosque- mulentos coram liberis adducebant, qui & turpe- poris constitutionem, & sermonem fatilem, & gen- & fædos vomitus attendentes, à vino immodicu- fterrentur. Turpe spectaculum, sed visu iucundum & moribus vtile. Eiusmodi est pecus quod vobis- die exhibere decreui, ast, non citra eandem voluptatem & utilitatem. Quocirca boni, æqui que consules- nes, à me immundum produci brutum in theatro, rò licet productum.

Ælian. l. 2. var. histor. cap. 11. Nemo verò Pórtum progressus est audacia, & impudentia, ut porcum maci- in drama introducat. verum non nisi auribus & intus lectui profero sequutus seruatoré Dominum Ictus. Deinde, si & auribus nares sunt, quæso meminens dixisse Diogenem verba non olere; res solas ipsius iudicio olidas esse: quanquam nec mihi eius placitum probetur vnde quaque. Ego verò demiror summopere hocce animal auribus non inferri honestè citra reco- tentiæ præfationem, quod nihilominus & epulis &

ori inferitur, missa eiusmodi veniæ captatione: cum maximè omne animal viuens melius sit suo cadauere. Donando hoc consuetudini, quæso ne inurbanum ducatur crebrius nominari hoc loco animal istud; cuius pridem aliquoties meminit Christus coram dominis Scribis & Phariseis, minimè reuerentia præfata. Inuocemus autem opem supernam.

A V E M A R I A .

2. Arbitrè vos, Auditores, apud vos ipsos quærerè: Quì potest Publicanis & peccatoribus adpropriari hocce vile munus, vt in villam mittantur pascere porcos? Eòne depressi sunt Publicani, Reipubl. Romanæ fulcra, vt aiebat Cicero, vt curarint pecus tam sordidum? Incredibile.

Blondus Flavius lib 5. Romæ triumphantis: Publicanos appellarunt Maiores, eos qui vectigalia, & alios Pop. Romani redditus exigendos, certo constituto pretio redimebant: quorum ordinem, & numero amplissimum, & personarum dignitate potentissimum fuisse constat. Nam & Equites Romani pro maxima parte erant qui conducebant, & illis Senatus, cæteri q, Reipub. curam administrationis gerentes, libentius quam alijs locabant, quòd Equites ipsi eo conseruado, proprij quæstus & emolumentj commodo, pacem potius vectigalium amicissimam suadebât, quam bellum optabant. Ad quæ dico, inquirendum cuius rei symbolum, villa, cuius & porci, vt Jesu Christi scopus fiat peruius.

Itaque agri, siue villa cuius istius, quò diximus adûbrari diabolum, ex senso quorundam significat inprimis concupiscentiam carnis; 1. aut studium volutarum carnalium: secundum Lyrasum, occupatio nes mundanas; secundum Glossam, concupiscentiam huius seculi; aut substantiæ huius seculi secundû Be dam & Haymonem. Secûdum alios quosdam, 2. sollicitudinem rerum externarum & carnalium, cum negli gentia, & obliuione internarum spiritualiumque

In qua villa Publicani & peccatores paruerunt porcos.

Cic. to. 2. orat pro Cn. Plan- cio.

Villa signat peccata brutalia. 1. Bernard. de Marone in hunc locum. 2. Royss. diss.

- Lucæ 14. ab illa manante: de qua villa dicitur: *Villam emi-*
 3. Ianseni- *cesse habeo exire & videre illam, rogo te, habe me*
 us & Ca- *tum. Secundum alios, & meo iudicio, oprime-*
 ietan. *cata quædam rustica, inciuitia, peccata bruti-*
 Jerem. 3. *prodigiola, quibus se totos dederunt Publicani &*
 Isido. l. 11. *catores, misso omni honore, pudoreque. From*
 Etimolog. *eris meretricis facta est tibi, noluisse erubescere. His*
 c 4. *bitrer morum ingenuos potissimum in vrbibus*
 Omne *ruri verò in vita rustica, iliberalitatem, & libe-*
 quod ferū *rarem: vnde Ciuitas, urbanitas sumuntur pro*
 est & im- *uitate; Urbani mores, dicuntur: rusticitas, pro*
 mite abu- *centia, ineptia; rustica coniux. Juxta alium que*
 sine agre- *4. villa illa indicat peccatum peculiare è septem*
 ste voca- *talibus; signanter luxuriam: secundum S. Anton*
 mus. *Paduanum, ipsum cor peccatoris; diabolo villam*
 Ouid in *pimam, à qua ipsi prouentus frequentes. De conu-*
 Penelop. 4. *unt cogitationes mala, homicidia, adulteria formi-*
 Sylu. Pie- *nes, furta, falsa testimonia, blasphemie. O quam*
 rius. D. *villam! Quam vberem! Quam opulentam! Eri-*
 Anthon. *tentia S. Aug. 5. villa ista est id omne, in quod deo*
 in serm. *potestatem exercet.*
 de prod. *D. Aug. 1. 2. quæst. Euang. c. 33. tom. 4. Villa cui*
 Matt. 15. *licet principis aërei) modus potestatis eius.*
Antonius de Gislandus quæst. 2. similiter.
Euthymius Zigabonus ca. 57. in Lucam. Potest
que villa demonis dici indigna conuersatio eius.
- Diabolo *Notate textum Græcum non dicere quod in va-*
 sunt villa *solum miserit cum villam, vt aliæ versiones seu-*
 plures. *Misit eum in villam, sed in villas, in agros plurali*
ὁς ἴσος ἀγρὸς αὐτῶ, in agros suos, vt oprime vertetur
- Gen. 3. *rias Montanus, & Vatablus. Miror Erasmus, qui*
 D. Anto. *preterem religiosum reliquisse in villam suam, licet*
 Padua. *malè. Arbitrer tamen, Jesum Christum plurali*
 serm. de *ro insinuare diabolum principem huius mundi, &*
 prodigo nō *prædiuitem terrenum (nec enim quàm terra vici-*
 est alie- *tur. Terram comedes omnibus diebus vita tua;) ipse*
 nus ab hoc *agros, villas, possessiones esse, ast quosdam potius*
 commen- *mos, peccata septē, vulgo capitalia; offensas oēs que*
 tario. *bus animæ adiudicantur ipsi; siue insigniores villam*

res, quarum cuique suus villicus; & cætera omnes
 sunt appendices. Earum meminit & Ioannes Euange-
 lista, vñā dicens *concupiscentiam carnis*, cuius forte vil-
 licus est Almodæus: secundam, *concupiscentiam ocu-
 lorum*, siue auaritiam, quam vrbano vocabulo dice-
 remus optimè Argentoratensem, vel Aurelianensem
 villam, cuius colonum Sathan restituere nitebatur
 Dominum Jesum, dum eum tentaret in monte, dice-
 do: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me*: ast
 cuius verus & hæreditarius est Mammon, siue Pluto,
 diuitiarum dæmon: postremam, *superbiam vitæ*, cui
 verus & perantiquus villicus, Lucifer, Rex proteruo-
 rum capitum. *Ipsè est Rex super omnes filios superbia*, ait
 Iob propheta. An verò Christus, hoc loco peccata il-
 la potissima appellet villas ciuis & principis tenebra-
 rum, quod quemadmodum ab vberibus villis multus
 census redit ad Dominos: ita diabolo ab illis acce-
 dant in dies census animarum pereuntium; signan-
 ter ex villa concupiscentiæ carnis, ampliori, & feraci-
 ori; & quæ à plurimis quotidie cohtur seruis, & ara-
 ris? Redundat etenim omnis generis seruis, magnis
 & paruis, nobilibus & ignobilibus, opulentis & inopi-
 bus, senibus & iuuenibus, clericis & laicis, viris & fæ-
 minis: villa hæc pare, bellõve exulta non dimitti-
 tur vnquam: imò verò, quo infæliciora fuerint secula,
 quò bellis & mutuis odijs ferociora, eò vberius exco-
 litur: Denique villa est, in qua seruit maxima ex par-
 te orbis. Hem, vt rarus, qui gloriatur se nunquam
 missum in eam villam; aut saltem paratum fuisse in
 illam ire, vt seruiret! *Semel insanuimus omnes*. Diabo-
 lo sunt villæ: extra omne dubium est. Et quemadmo-
 dum habet Deus villas (claustra nimirum) tributarias
 quotannis census penè infiniti animarum sanctarum:
 vineam, in quam vniuersos homines mittit: *Ite & vos
 in vineam meam*: habet suos missos: *Dedit quosdam
 Apostolos*: ita diabolus, verè Dei simius, & æmula-
 tor, sua conuenticula, conciliabula, loca inho-
 æsta, vniuersis patentia, quæ censum pendunt in-
 numerarum animarum instanti omni pereuntium.

1. Ioan. 2.

Matt. 4.
 Hunc lo-
 cum latè
 exposui-
 mus in
 Mono-
 machia
 Christi.
 Luciferi,
 edita A
 trebati
 Anno.
 1598.
 Iob. 41.

Virgii.

Matt. 20.
 Ephes. 4.

LATA

*Matt. 7. Lata porta, & spatiosa via est, que ducit ad perditionem Publici
& multi sunt qui intrant per eam: Est diabolo rami gibilit
vri Iesu Christo vinea: sunt ipsi quos mittat, proxiarum
ta, pseudoapostoli, lenones, & lenæ, corrumpunt tollon
quirendisque alijs. Misit enim in villam suam, ut superbi
rat porcos.*

3. His itaque prælibatis, mitti in villam demonis: ex
nihil aliud est Publicanis & peccatoribus alijs, ita mal
lentis licet, quam seruos factos esse concupiscer
catnis, eo usque vt transigere vitam non liceret q
ad imperium demonis & luxuriæ, ex inducta iam Po
dem vitando luxuriosè consuetudine. stus e

D. Bernardinus serm. de prodigo: *Misit in villam
est, mundi cupiditatibus subiugavit.* Est etenim ipsa
rima villa, auaritia; quæ sub necessitatis specie, in
inhibus hominum ordinibus reuehit in infernum
numera animarum plaustra *Beatus vir, qui post au
non abiit. Quis est hic? Laudabimus eum.* In hanc
tia, siue concupiscentiæ oculorum villam nonne
si Publicani illi, tam auari, tam cupidi, tam inhi
fortunis, vt vniuersas orbis g. zas abso ptas à se cup
sent, sicuti Oceano flumina cuncta absorbentur, p
li ducentes, an populo inuisi, an legi diuinæ inu
modò cupita obtinerent: vt missa vrbe, rura petier
id est, neglecta animæ salute, opibus mundanis
erint?

Ecclesi 31.

Luc. 14.

*Necesse habeo exire & videre illam, rogo te, habere
cusatum, inquit quidam ex pessimis colonis. Ita
ponunt multi.*

Ven. Beda tom. 2. lib. 3. in c. 11. Marci: *In villa
est substantia mundialis cupiditate subiugari.*

Haymo ser. de prodigo *In villam mitti est sub
tia & cupiditati seculari subiugari.*

Glossa. *Misit in villam, cum cupiditatibus
subiugavit.*

Joan. Roiardus serm. de prodigo. *Ergo qui in villam
mitti ut foras mittitur, & interiora relinquens, solam
renis & carnalibus rebus intendit.*

Adhæc, missi sunt quoque in villam *superbia*

Publicani, opibus & autoritate conditionis incorrigibiliter superbientes: est namque, *verus vermis diuitiarum superbia*, inquit D. Augustinus. Opibus valeo, at impeditor in superbiam vt plurimū n. *Misit eos in villam suam, vt superbia vita.*

Rursus ab hac, missi sunt in villā *concupiscentia carnis*: exarserunt in luxuriem; etenim sunt *opes irritamēta a malorum*, vt canit Poëta. An Christus plurali numero vsus omnigenis peccatis subiugatos non vult significarum?

Porro obseruate mecum, quod licet dicat eos Christus emissos ad vitam agrestem & rusticam, *Misit eum in villam suam*, significare volens rusticos, inciuiles factos, inciuiliter exactores, inciuiliter raptores, inciuiliter, euidenter, intolerabiliter superbos; inciuiliter impudicos, peccatores publicos & effrontes, *Publicani & peccatores*: si admitramus expositionem Iansenij, & Caietani dicentium, Diabolum ablegare peccatorē in villam suam, quando eum in vitia prodigiosa, & voluptates brutales impellit;

Partim Caietanus, partim Iansenius: *illum iam impellit vt se totum prodigiosis immergat vitiis, & ab urbanis luxibus degeneret ad brutales*; an insinuatum forte vellet Christus, dicendo: *Misit eum in villam suam*, Publicanos & peccatores illos patrasse peccata quaedam nefanda & mura, vtique impuritatibus execrādis corruptos? Non legistis S. Paulo dici eiusmodi passiones, vel magis furores ignominia?

Rom. Tradidit illos Deus, id est, abire permisit, in *desideria cordis eorum; in immunditiam, vt contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis &c.* Tradidit in passiones ignominia. Vatablus, *cupiditates ignominiosas: Gagnæ, libidines ignominiosas.* Nam femina eorum immutauerunt naturalem suam, in eum usum qui est contra naturam. Similiter autem & masculi, relicto naturali usu femina, exarserunt in desiderijs suis, inuicem masculi in masculos turpitudinem operantes. Et paulò post: *Incompositos*, id est, moribus inurbanis.

Pl. 105. *Et commisti sunt inter gentes, & didicerūt opera eorum.*

Arbor transplantata, naturam alienæ terræ
 Id ita se habere potest: maximè cum hoc loco
 antomasticè peccatores; nec enormius, vti reor,
 peccatum.

Genes. 13. *Homines autem Sodomitæ pessimi*
peccatores coram Domino nimis.

Gen. 37. *Accusavit Ioseph fratres apud patrem*
pessimo.

Ex quo etiam peccatores illi fuerint infame
 peccatum non sit quod magis hominem diffame
 peccata carnis, ac singulariter mala.

Gen. 18. *Clamor Sodomorum & Gomorrhæorum*
triplicatus est, & peccatum eorum aggravatum est

amplius; an in villam mitti, a diabolo forte
 duci ad peccandum publicè, impudenter, vt sic
 tur porci, id est, delectati spectatores corrup
 Fieri potest. vt enim regulariter villæ, vrbium
 exclusæ, ruri sunt, & in proparulo; nec ibi tant
 tur honoris ratio, quam in vrbibus: sic, non
 quibusdam peccare clanculum inter priuatos
 tes; si non castè, saltè cautè: sed audent, & volun
 cere & facere palam, abiecto omni timore. Nec

Jeremo. 3. nec cautè: sed peccatum suum sicut Sodomæ præ
runt: frons mulieris meretricis facta est eis. Inuicem
 ret hoc vel illud patrare; sed post nonnullum
 audentur omnia in foro. En, vti existimo, ista
 commodè ad Publicanos adaptata, nulla vi illata
 pturæ repugnant: ac pari facilitate Gentilibus, et
 risque cunctis peccatoribus applicari queunt. En
 uero, quotquot diabolus, & longus rerum vsus
 peccato imperiosè subiugauit, dicere lubet in hæc
 illam villam missos, iuxta peccati modum. Tunc
 3. superbio, vt Nabuchodonosor? Missus sum in villam
 superbiæ vitæ. Auarus, vt Tantalus? In villam cõ
 centiæ oculorum ablegatus sum; ac sic de cæteris
 que attendite, rusticam vitam esse operosam; vnde
 colonos dicimus laboratores, quia in assiduo labo
 runt: & vita peccatorum nihil laboriosius.

Sap. 5. Lassati sumus in via iniquitatis, & perditam

ambulanimus vias difficiles; clamant in libro Sapientia.

4. Nōtate denuō, vt Iesus eleganter & artificiosē hac lexi, *Misit eum in villam suam*, monstret, quod viuere in peccato, & sub Sathana iugo, sit vitam degere rusticē, & inurbanē. Et vt indirectē insinuat, quod ad virtutem & leges Dei mores componere sit viuere ciuilitate, dicendo peccatorem ab vrbe ablegatum rursum, in nescio qua villa. Benē viuere, ciuilitate viuere est male viuere, rusticē viuere est. Innocentia diues Adam agebat in paradiso terrestri, vt ciuis in vrbe: post peccatum idem paradiso, quasi vrbe pellitur in agrum, vt foderet, & araret, vt ruralem viuere vitam. Post peccatum, nulla ipsi mentio fit quā laborum, sudorum, & arum, spinarum, carduorum, styrium agrestium; vt sciat post peccatum se non amplius ciuem, sed rusticum quadratum, mox vt diabolo cępit subiugari.

1. Reg. 2. *Qui contemnunt me, erunt ignobiles.*

Ierc. n. 2. *Quam vilis facta es annis ierans vias tuas.*

Philo Jud. eas tract. de Nobilitate. *Nequam, ne inter ciues censendus est, cum virtutis exul sit, vera bonorum virorum patria.*

Simon Cassian. l. 6. c. 16. *Cum homo recedit ab urbanitate caelesti, merito villanus efficitur.*

Calixtus Placentinus 2. p. in hanc parabolam: *Quo mitti potest virtuosus, vitij iam seruus factus, quam eō ubi vilia sunt omnia, nihil urbanum, nihil nobile?*

Agite nunc, Nobiles, domini, alijque splendorem natalium iactitantes, & opes, quę hoc æuo, clariores, nobiliores, sublimiores faciunt suos, mundi iudicio; quā virtutes *Et genus & formā regina pecunia donat.* *Dat census honores,* ait Poeta. *Inde grauis Iudex, inde seruerus eques;* si peccato & dæmoni subestis, iā facti estis prorsus villani. *Misit eum in villam suam* Eia, nobiles, quę priscum genus ab antiquis Regib deducitis; si peccatores, non nisi rustici apud Deum. *Qui contemnunt me, erunt ignobiles.* Rursus, colonus, lignorum cęsor,

Hoy. 1. ep. 6.

Ouid. 3. Amor.

Vide Philo.

lon. de nobilitate.

1. Reg. 2.

Jro pauperior, si virtutis studiosus, apud Deum
& nobilis.

D. Hieron. epist. ad Celantium: *Summa apud
nobilitas est clarum esse virtutibus.* ventilet, quae
maiorum auitam nobilitatem: ostendet superbe
caeruleam rotam, gentilitia peruerusta, stans in
bus *Æmilianos*: se *Cæsare* ortum dicat, imò ver-

Iun. sat. 8. tium à Ioue: *A Ioue tertius Ajax.*

Oui. li. 13. Ouid. lib. 13. *Metam. Nostri quoque sanguinis au-*
Met. *piter est, totidemque gradus distamus ab illo; iactant*
lylles.

Jsa. 19. *Filius sapientium ego; filius Regum au-*
rum.

Ouid. de Ponto:

*Si genus excutias, Equites ab origine prima
Vsq; per innumeros inueniemur auos.*

Vide Plin.

l. 35. de ce-

ric & ar-

maris.

Lipsum

l. 1. ele. c.

29.

Suppetunt imagines fumosæ, ceræ sedulo
ca, gentilitia, & stemmata splendida; exhibeant
rat, ostendet ea festiuis diebus, hastis suffixa fab
circumferri iubeat in funeribus amicorum; si
peccator fuerit, si ipso ad arbitrium vitur de mon
sit eum in villam suam ut pasceret porcos; non nisi
stolidum duco. *Qui contemnunt me, erunt igno-*
Sententia Dei.

Prou. 13. *Ignominia ei qui deserit disciplinam; De-*
tum Regis sapientis.

Senec. epist. 9. lib. 5. *Non facit nobilem arrium pl-*
fumosis imaginibus; animus est, qui facit nobilem; De-
tum Philosophi.

Ouidius, vel Lucanus, aut quicumque est aut
Statuli ad Pisonem, in calce artis Ouidii:

Nam quid imaginibus, quid auitis fulta triumph-

Atria? Quid pleni numero Consule fasti

Profuerint. si vit a labat? perit omnis in illo

Gentis honos, cuius laus est in origine sola.

Judiciū magni Poëtæ. Lucere est vt luna, non prop
lumine sed mutuato: gloriari est, vt cornix fabul
aliarum volucrum pennis; aut vt coccyx, auis qua
non fouit. Ouid. 13. *Metam.*

Qua non fecimus ipsi, vix ea nostra voco.

Senec.

Seneca epist. 9. l. 5.

Nemo in nostram gloriam vixit, nec quod ante nos fuit, nostrum est.

Seneca in Hercule furente.

Qui genus iactat suum, aliena laudat.

Ab argento prouenit stannum, nec argentum est: sic, nec omnis nobilis, qui à nobilibus. Non effunditur à parentibus in liberos; nobilitas, vt natura; non magis quam opes, & scientia, quæ est bonum personale: imo opibus valens genitor hæredem instituere, aut exhæredare potest: aut velit, nolit, nobilitatis, virtutisque suæ hæredem non faciet, aut eius possessione priuabit.

Euripid. in Æolo apud Stobæum serm. 89. *Nobilitatis mentionem amabo, ne mihi feceris, hoc in pecunijs situm est, ne gloriare pater.* Alioqui, nobilis ille Noë probitatis suæ hæredem reliquisset natum Cham: Abraham, Ismaelem: Isaac, Esau: Iacob, omnes liberos: Dauid, Absalonem: quibus nihil fuit genitoribus simile; nil magis quam manus & ungues; sui persimiles peroprarent licet parentes. Aliena nobilitas non mihi prodest magis quam cæco parentis lyncei oculi: quam muto, maiorum facundia; quam debili, parentum robur. Quin ista facilius communicentur posteris, nobilitas: corpore etenim continentur, nobilitas animo. Genitor porrò generans, & traducens corpus suum in aliud corpus, vt plurimum transfert qualitates suas & temperamentum: aut animæ, cum non traducantur in proles, nec resercentur ab animabus parentum, sed immediatè creentur à Deo, non possunt hereditare virtutes progenitorum, nisi quantum Deus concedit, quantum conferunt parentes instructione, & exemplis domesticis; quantum ipsi liberi suo Marte acquirunt. Nobilis non est, qui ab nobili descendit; sed qui in seipso habet nobilitatis qualitates. Nobilitas est nemini seruire: peccator seruit peccato, seruit dæmoni: ergo Rex peccator nobilis non est. Nobilis non est, qui suus non est; peccator est alterius vasallus; *adhæsit vni ciuium, id est diabolo; er-*

go liber non est. Nobilis non est qui artes
mechanicas, peccator hoc loco dicitur suble-
tur Rex licet, si peccator, non est nobilis. Sub-
seruitus, ars vilis & mechanica derogant nobilitate.

Philo de nobilitate: Quoniam nobilitas ex parte
gata que mentis fors est precipua, nobiles dicuntur
prudentes & iusti, etiam si e vernis aut empirijs nati
Malis vero prognatis ex honestis maioribus, nullatenus
sto inter nobiles. Nam nequam, ne inter ciues quidem
sendus est, cum virtutis exul sit vera virorum
patrie:

*. Philosophus quidam nomine Secundus, i-
rogatus quid esset libertas, ait, innocentia.

Eutripides apud Stobæum serm. 84. De nobilitate
rum laudis predicare possum. Bonus enim vir nobilitate
lis videtur. Qui vero non iustus est, licet à patre
quam Iupiter sit, genus deducat, ignobilis mihi certus.

Idem ibidem. Haud equidem scio qua ratione
deranda sit nobilitas. Fortes enim natura & iustos
seruis natos nobiliores esse dico quàm inani gloria.

Iuuenal. saty. 8. Malo pater tibi sit Thersites
do tu sis Æacidae similis, Vulcanique arma capessis.
te Thersite similem producat Achilles.

Horat. l. 4. carm. 4. Dedecorant bene nata capta

Cur Gre-
cus di-
cat Ius
αγρῶν plu-
raliter.

III.

Nec mysterio vacat quod Græcus textus habet
Ius αγρῶν αὐτῶν in agros suos, in villas suas; non, in
Existimem numero plurali monstratum velle
bolum ubi quempiam suo subiugavit imperio, &
occupare peccatis diuersis & aduersis; præscriben-
pus interminabile: cum è contra vni vineæ nos
patos cupiat Christus.

Ierem. 6. Seruietis Dijs alienis die ac nocte, qui
dabunt vobis requiem. Quomodo Pharao, & qui
erant operibus obruerunt Israelitas seruos operum
multitudine: gleba, lateres, eorum manus sub
assidue: mox vt opus compleuerant, aliud compell
bantur.

Exodii. Præposuit eis Rex magistros operum, ut
gerent eos oneribus, &c. Oderuntque filios Israel.

que ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti & lateris, omnique famulatu quo in terra operibus premebantur. Malum malo, onus oneri succedebat: restituto muro vno, effodiendæ erant fossæ; artollendi aggeres; nec laborum finis erat. Ita inuisibilis ille Pharaos, quos Dei seruos, & filios comprehenderit, mittit in villas varias; de cruce in crucem: à peccato in peccatum vrget. *Alia ex alijs in fata vocamur. Misit eum in villas suas.*

Virg. 3.
Æneid.

Theophylactus in 15. Lucæ. Virtus terminum vnum habet, & vnum quoddam est: ast malitia multifariam diuisa est, errorum multorum causa.

Longè humanior in suos est Dominus; in vnicam eos mittit vineam, qui vnicam habet. *Ite & vos in vineam meam.* Matt. 20.

Isaïa 5. Plantauit vineam electam.

Isaïa 3. Vineam Domini exercituum domus Israel est.

Matt. 20. Homo erat pater familias, qui plantauit vineam.

Vinea illa vnica est Ecclesia militans. Credo vniam Ecclesiam. Vnicus Christo ager est, quem colit, quem serit, in quem nos mittit: & hic Ecclesia vnica Romana.

Mat. 13. Domine, nõne bonũ semẽ seminasti in agro tuo?

Ibidem Simile est regnum calorum grano sinapis, quod accipiens homo seminauit in agro suo.

Lucæ 15. Erat autem filius eius senior in agro.

Sunt diabolo plurimæ vineæ, plurimæ simulatæ Ecclesiæ, Lutherana, Calviniana, Zuingliana, sexceteque aliæ; ac in earum qualibet sexcentæ fides diuersæ. Sunt quoque villæ multæ: vna concupiscentiæ carnis: vna concupiscentiæ oculorum: vna superbiæ vitæ; quibus sexcenti appendent rami, in quibus occupat peccatorem. Quapropter optimè textus Græcus in villas, & non in villam simpliciter missum dicit.

Diabolus
author di-
uisionis.

1111

Adhæc; an non ideo sic dictum, vt monstratur author diuisionis & pluralitatis diabolus? Vti è contra Deus noster, sicut vnus est; ita author vnionis est, & vniuersa in vnum cogere nititur? Maiestas vnus Dei in tribus personis; vna, substantiâ; vna, voluntate;

LLL 4 vna,

- Vide Philonem de specialibus leg. Gen. 1. Gen. 11.* vna, potentia, cuncta in vnum adducta cupit. olim Deus aquas in locum vnum. *Congregavit in locum vnum: hominem vnicum creavit, carcerem seminariū; Ex vno omne hominū genus: vnus omnium fuit sermo largitore Deo; Terra autem erat labij* voluit Deus manducari agnum paschalem à multis vnam domum conuocatis, vnicum voluit tabernaculum; templum vnum Salomonis, locum vnum ab omnibus coleretur; vnicam Ecclesiam, vnum vnicum pastorem: duos populos coegit in vnum, etes bini coaluerunt in vnum, lapidis angularis o-
- Exod. 12. Exodi 26. Ioan. 20. Ephes. 2. Psal. 67. Act. 4.* *Fecit utraque vnum: in seruis suis voluit cor vnus animam vnam, affectionem vnam; Habitare facinus moris in domo. Multitudinis credentium erat vnus & anima vna. Diabolus, è regione, auctor discordiæ & diuisionis. Nonne iam pridem militiam lestem in binas distinxit turmas; alteram turmam forum, cuius se ducem & Electo præfixit; alteram suo fidem intemeratam seruante? Hinc forte Christus prodigum missum in prædia eius, in Ἰσραὴλ αὐτῶν, in agros suos, in villas suas. Diabolus iusque sectatores plurali vtuntur. Iuga bouum emittit que. In singulari Christus. Iugum meum suauissimum est viro cum portauerit, iugum ab adolescentibus suis. De peccatoribus illis, satis nunc. Nunc tentent an citra vim & contorsionem villa ista hæreticis multiplicari queat, idque in gratiam sententiæ nostræ phonfi. Haud arduum fuerit, arbitror.*
- Luca 14. Matt. 11. Thren. 3.* *5. Cuius ille, in fit textus, ablegauit prodigum, eum in villam suam, in casam suburbiam: aut pro-* ex Græco, ἰς Ἰσραὴλ αὐτῶν, in prædia. Quid? Mox hæreticos in suas partes pertraxerit demon, nonne Ecclesia emittit? Ab vrbibus, ad litteram, ad casam agros, in furnos, ad litteram? pascere porcos licentia filiquis suorum prædicamentorum? Saltem, nostro deplorando æuo belli illi missi, sciti Apostoli, & sathanæ suarij, cæperunt in agris, extra vrbes pascere quin inficere porcos suos. Dico, porcos suos, non vnes. Testis mons Apocellus, apud Sueffones, in quo

Vt diabolos mittat hæreticos in villam suam.

1.

conuenerant trecenti porci, rati se subito corpore & *Ioã Coch-*
 anima in calum rapiendos, temporibus Lutheri, & *laus in a-*
 Kautij, ad hoc se disponentes luxuria brutali, impu- *ctus Luth.*
 dendaque. *An. 1527.*

Genebrardus l. 2. Chronic. ad annum 1567. Testes Ru-
 remundani, qui die visitationi B. Virgini sacro, conci-
 onem cogere non valentes, profecti sunt in pagum
 vicinum, circiter quingenti: sed finita prædicatione in
 urbem ingredi nequiverunt, exilio dispersi in varia.

Testes agri adiacentes urbibus bene notis, adhuc
 fortassis cruore vuidi, & ossibus bellorum porcorum
 illorum albicantes, & succerda prostratorum cata-
 pultis & machinis bellicis, gliscentes. *Misit eos in vil-*
lam suam, ut pascerent porcos. Funesti Caini, qui falla *Gen. 4.*
 ci sermone, *Egrediamur foras*, eduxerunt plurimos
 Abel potius ad carnificinam, quam pascua.

Psa. 15. Non congregabo conuenticula eorum de sangui-
nibus, nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Truces laniones; non subulci, non pastores, qui
 porcos suos minarunt (non vt Deus scias oues, ad a-
 quas refectionis & conuersionis animarum.

Psa. 22. Super aquam refectionis educauit me, ani-
mam meam conuertit: deduxit me super semitas iustitie)
 ad defectionem, ad infectionem, ad perditionem, in la-
 cum miserix, & euerfionis, tam corporum, quam ani-
 marum; *Cum descendit in lacum.* Certè, ipse diabo- *Psa. 83.*
 lus mittebat ministros illos: missi erant, ita est; ast nõ
 à Deo. *Misit eum in villam suam.*

Ierem. 14. Falsò Prophetæ vaticinatur in nomine meo,
non misi eos.

Ierem. 23. Non mittebam eos, & ipsi currebant.

Missi erant, Apostoli erant, sed à Diabolo, à ciue re-
 gionis peccati, & mēdacij: verè mittebat eos dæmon
 in agros pascere.

Deinde annotate, vt optimè & propheticè Domi- *IX.*
 nus dicat ciuem, siue, ex senso S. Hieronymi, principē
 regionis illius misisse prodigum in agros pascere por-
 cos: plerumque enim hæresiarchis opi & præsidio fu-
 erunt principes.

Ex libro Pontificali tom. 2. Concil. Constans Imperator Paulum Patriarcham hæresiarchum Constantiæ poli constanter fouit, & tutatus est. Et nostro æuo, nulli primates eiusdē regionis, & religionis præsentatæ, Lutherum acciuerunt in suas ditiones, fouerunt. Alij quoq; principes colluuiem Prædicationum, prodigorum, conuocorum in suas possessiones miserunt, pascere porcos libertinos, & condigna gregibus apponere pabula. *Similes habet labra lactucas.* Quia vidit quod proferat seculum nostrum: apertius, securius & dicent & scribebunt nepotes nostri. Suarum Quid enim musici esse non possent, cytharædi facti sunt, & valentes pascere boues, minarunt asinos, à bobus ad asinos. Nequeunt pascere in Ecclesia Dei; prædicant & paucunt in furnis diaboli: quia pastores esse non potuerunt, subulci facti sunt. Inepti qui pascerent oves Jesu Christi, aptissimi fuere qui pascerent porcos diaboli, semper grunnientes, nec vnquam contenti. *Pasce agnos meos*, non est ipsis à Domino dictum: solum *pasce porcos meos* à Diabolo. O porcarum! Procul à pastore nostris! O porci! apagite ab ouibus nostris! Abiit & S. Petri est pascere oues. *Erat Abel pastor ouium*, Auditores, veri pastores Jesu Christi mites oues; fax Deus hæreat æternum in agris suarum illi; nunquam pateant vrbes vestrae. Faxit, faxit Deus, suarum isti cum suis suis non inficiant salubrem gratumque; aërem Catholicum urbium nostrarum. *Foris, foris porci.* Ac vnicuique incolant subulci illi demoniaci regiones Gerasenorum, inhabitent magalia, casaque villaticas; sedem habeant nunquam intra muros Ierosolymitanos. Oderitis irreconciliabiliter suarios illos, vt Ægyptij execrabantur pastores: *Detestantur Ægyptij pastores ouium*, aiebat Iosephus. Percipitis vt ritè ista hæreticis conueniant?

Gen. 21.

Gen. 4.

Gen. 45.

111.

De varijs
factis
Zuinglij
& Luth
vide Laua
therum in

7. Præterea; an forè Christus dixit *Is Jhs à pòs adu*,
in villas suas pluraliter, vt pstringeret pluralitatē fidelium
& Ecclesie ipsorum, varia concilabula & dogmata, in quibus
hæresiarchæ Hugonulos suos mittebant, transferendo eos de fide in fidem, ab Ecclesia ad Ecclesiam,

hyst sacrament. Genebr. in Chron. initio l. 4.

ceu coruos à furca vna ad alteram, nō curando quam Prateolū
 fidem, quam sectentur Ecclesiam; in quam villam, in *in elencho*
 quam hēresim incidant, si modò à fide, & Ecclesia Ro- *alphabet.*
 mana desiscant? Constat enim cui bonus Beza hęc *initio.*
 ipsa dixerit: Aut Lutheranus, aut Calvinista, aut Ana *Bodinum*
 baptista, aut qualiscumque quam libuerit sub Ecce- *in metho-*
 siam, modò à Romana defeceris. De fide in fidem mit- *do hist. c. 5.*
 tunt sectatores suos. Deus bone! In quot distracti se *P. Franc.*
 ctas abeunt eorum discipuli, quoad quatuor d. etio- *Paniga-*
 nes! *Hoc est corpus meum.* Carolstadius dicit: *Hoc est cor-*
pus meum, id est, *Hoc quod assidet mensa.* Zuinglius; *etion. p. 1.*
Hoc significat corpus meum: Oecolampadius; *Hoc est si serm. 2.*
gnum corporis mei; Bucerus; *Hoc est memoriale beneficio-*
rum meorum: Joannes Lascus; *Tota hac actio cana est*
corpus meum. Duuincfeldius: *Corpus meum est hic.* Quin-
 vnicus Lascus duodecies opinionem mutauit, ad ex-
 positionem illorum verborum. Ipse Lutherus *serm.*
super Sacramento, habito in Aganoa Anno 1527. ait Sa-
 cramentariorū opiniones esse infinitas, *Protheo muta-*
biliores. Ipsi quoque, ne admittant Iesu Christi cor-
 pus post resurrectionem non occupasse locum in
 transitu per quem ingressus est ad Apostolos *iannis*
clausis, dicit Zuinglius ingressum per rimam; Calui- *Ioan. 20.*
 nus, ostio aperto. O bellum miraculum! Petrus Mar-
 tyr per fenestram, ad instar furis. Videte, in quot vil-
 las & fides mittant suos auditores. Nec inter ipsos
 solum; *tot capita, tot sententia;* aut quot homines, tot
 sermones, vti apud turrim Babel; id enim commu-
 ne est omnibus hæreticis: sed & vnico hærēsiarchæ
 ad vnā eandem rem erunt opiniones prorsus repu-
 gnantes, ceu tot linguæ in vno capite. Confessio
 Augustana Augustissimo Carolo Quinto exhibita
 anno 1530. composita à Melanchtone, proba-
 tur aliquandiu suo authori, Brentio, & alijs: pau-
 lo post, anno 1531. rejicitur à proprio authore,
 cum suis Saxonibus, & Brentio; signanter quoad ar-
 ticulum cænæ Domini. Lutherus, initio admittit se-
 ptem sacramenta, deinde in sua captiuitate Babylo-
 nica negat. Admittit aliquando sacramentum vnum
 secun-

secundum scripturas; exinde, anno 1531. negat omnia in Catechismo. Dixit aliquando necessaria opera salutem; alias sententiam retractavit. Libro de praerogativa ad mortem asseruit inuocandos Sanctos; praerogativa die reuocabat verbum; & sic in plurimis assertionibus, ea usus est antilogia & collisione opinionum, vna aliam iugularet. *Latissimus transfuga, neque in illa parte fidem habens.* Inconstans; cui cogitationes plures, quam meretrici in amoribus: perfidus Deo; perfidus Ecclesiae Romanae, perfidus sibi ipsi; desertor religionis Catholicae, desertor propriae, confusus suus, vt mari; cui sua sententia, & retractatio mulieri garrulae; fluxus & refluxus, vt Euripo, sepe refluxenti, per diem naturalem; quia magis palatioribus errantibus; monstrum, & Cerberus tartarus cui tria capita, tres linguae in corpore vno. Hinc sapienter Sereniss. Georgius Saxoniae dux quaequam sectaretur fidem, respōdit; scire se quidnam ministri sui crederent & docerent anno illo; ignoratorem quid sequenti docturi, crediturique essent. Fidem suam Catholicam, & vnam nauquam dixerint.

Propert. l. 2. eleg. 20. ad Cynthiam:

Vltima talis erit, quae mea prima fides.

Idem ibidem:

Nec cito desisto, nec temere incipio.

O vt miro singularique artificio Christus hanc parabalam instruxit! Quantas Iliades conclusit pupillae mini nucis! Quantam ratem sub alis apis occultauit! Quantum orbem conclusit pupilla oculi!

8. His ita expositis, explicatisque (vti à nobis praestitum est per Dei gratiam, cui grates rependo) nonne Auditores, à seruitute diaboli reduci nos & eripi deceret? An non sufficient, vt magnanimitate Christiana tumultuemur & iugum excutiamus? Pensate, obsecro, cui seruiamus, peccato obnoxij. Jj qui cuius est regionis peccati, obstinatus, & perstans in malitia. Animum seruus, si ipsi animus est, non auertat à Domino, si fuerit princeps latronum, asylum furciferorum, & exilium? Ventilet, qui volet heroica belli facinora; ma-

Sallust. a. pud Cicer. De collisionibus haeret. vi. de tabula 2. analyt. Lindani. Pompo. Mel. l. II.

ignanimitatem, robur ostendet, qui voluit scientiam; & dicat cum quodam, se maioribus suis praeluxisse, ut prius ignoti, agnoscerentur.

Cicero Orat. in Sallustium: *Ego meis maioribus virtute mea praluxi, ut si prius noti non fuerint, à me accipiant initium memoriae suae &c. Ut sim posteris meis nobilitatis initium, & virtutis exemplum:* si diabolus ubi & quo libuerit ablegat, in agros; è citimis honoris regionibus, ad extimas peccati; honoris vrbe in villam vitij, non nobilem, non sapiètem, sed ignaum, sed sciolum; non ciues, sed rusticos duco. Enimuerò Dominus meus Iesus Christus, satis, superque hoc loco insinuat, eos obscuros, impuros, rusticos, qui audent offendere Còditorem. An non satis, ò anima mea, ut ab eiusmodi hero auertaris, exploratum habere futurum, ut in officiorum praestitorum mercedem te deprimat, te infamet, te non nisi bubulcum faciat? *Misit eum in villam suam; in caulam, non in aulam mittit suos: atque, ut nullam concedat tibi requiem die, nocte que; à villa in villam; à labore ad laborem transmittat? Misit eum in villas suas; iuxta textum Graecum Belidum dolia.*

Eccl. 18. *Cum consummauerit homo, tunc incipiet: Seruò perpendere, ipsius seruos non foueri in pace & vniõne; maximo hominis, familiarum, Rerum pub. bono; dominum hunc, palantes, inconstantesque efficere seruos; eundem te occupare ministerio vilissimo, abiectissimo, quod fingi queat? ut pasceret porcos. O Dominum! O Tyrannum! Infelices ò serui, si iugum eius subeatis! Aut si subiugati, non excutiat ipsam! Mancipia spontanea, ærumnis obruta; ita est, at non misera; id est, indigna commiseratione! Annon praestat Deo adhærere? Per omnem modum. Iam pridem enim sumus ipsi clientes, ipseque princeps noster naturalis. Ipse, & fecit, & creauit te. Quocirca, nihil aduersa eius voluntate attendendum nobis; non magis quam è vernis natis. Ipsius sumus, quia nos emit. Empi enim estis pretio magno. Non corruptilibus auro & argento, sed pretioso sanguine Christi. Ipsi serui sumus conducti; quibus denarium vitæ æternæ spondit. Seruos*

Dent. 32.

* De his
vide dist.

54. c. Ge-
neralis,

adiuncta
Glossa.

suos

1. Cor. 6. suos honorat, & nobilitat: ab hoc optimo Domino
 1. Pet. 1. prima speratur merces: domini huius famulitium,
 Matt 20. reditas est.

1. Reg. 2. *Quicumque honorificauerit me glorificabitur.*

Joan. 12. *Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum.*

Pater meus.

Non mittit seruos in villas, sed in vineam.

Matt. 20. *Ite & vos in vineam meam.*

Admittit in cellam vinariam, de piscorum splendoro.

Cant. 2. *Introduxit me Rex in cellam vinariam, non in villam, non in caulam; sed in aulam, ac vbiicumque ipse est, & profecturus est.*

Joan. 12. *Vbi ego sum, illic & minister meus erit.*

Luc. 10. *Misit illos binos ante faciem suam in omnem terram, & locum quo erat ipse venturus.*

Isaia. 8. *Nobiscum Deus.*

Psal. 90. *Cum ipso sum in tribulatione.*

Cui Domino meliori, & pauciori labore seruimus quam illi optimo, & benignissimo Jesu, cui vnicuique excutenda vinea, vnicuique opus peragendum?

* plura. Luc. 10. *Martha, Martha, sollicita es, & turbaris erga multa. Porro unum est necessarium. Cui vnica praecipitur, imperijue vox. Dilige, vel ama.*

Joan. 13. *Si quis diligit me, sermonem meum seruabit. Cui Domino, penes quem non viuatur nisi in amore.*

Jbidem: *Hoc est praeceptum meum, ut diligatis inuicem; Domino, qui famulos solatur, qui cum eis pariter ceruices oneri submittit.*

Matt. 11. *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.*

Zachariae. 8. *Confortabo domum Iuda.*

Philipp. 4. *Omnia possum in eo qui me confortat.*

2. Tim. 4. *Dominus mihi astitit, & confortauit me, ut per me praedicatio impleatur. Qui obsequitur, ipse & ministrat suis famulis.*

Luc. 22. *Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat.*

Seruos in pace & vnitate fouet, & conseruat: ut sit
 medius

medius inter Planetas locum tenet quem chorda media lyra; concordans sonos discordes aliorum Planetarum; quasi quinta essentia, seu influentia astrorum, continet quatuor qualitates elementares, contrarias licet, vnione & fæderè iunctas. Ipse Deus pacis; princeps pacis est.

Isa. 9. Et vocabitur princeps pacis pater futuri seculi.

Psal. 67. Qui habitare facit vnus moris in domo.

Ephes. 2. Ipse est pax nostra, qui fecit vtraque vnum.

Ioan. 15. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem.

Quantus dominus, Deus noster! vnio, vnio, lapis pretiosissimus apud ipsum est; cruos eius vnitos, constantes, & semper eiusdem modi facit. Ecquis industrius Dædalus mihi pennas fabricabit, vt carceribus istius Minois & Tyranni tartarei euolans ocyosissimè transuolem ad Dominum Deum meum?

Psal. 54. Quis dabit mihi pennas sicut columbae, & volabo, & requiescam.

Quando illucescet genialis ille dies capiti meo, quo non adhærebo & adglutinatus ero amplius ciui illi pessimo, in regione peccati obstinato; vt me tibi iungam, ô Domine Iesu, cuius & primas regionis virtutis?

Philo de nobilit.

Virtus vera, bonorum virorum patria.

O amores dulces, ô delitiæ Dei Patris tui, quando me tibi vinculis magnetinis & diamantinis iunges? Quando adglutinabis glutine sanctæ tuæ gratiæ, vt nunquam dimouear? Quando in curia tua cælesti luctuosè, & probrosè non dicetur amplius de me; *Adhaerit vni ciuium regionis illius; sed potius; Adhaeret Deo,* 2. Cor *vnus spiritus est: O adhesionem! ô conjunctionem sublimem ferri rubiginosi, cum auro optimo! hominis cinerei, cum Deo!*

Psal. 41. Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei.

Æstuans, siticulosusue ceruus avidius non anhelat ad limpidos fontes, quam ego ad adhesionem illam feruenter suspiro. Heu mihi! Quando solutus
à mo-

à molesta seruitute, & villis operosis diaboli, & superbiam vitæ, avaritiæ; concupiscentiæ carnis, quas me misit dæmon, dudumque distinuit; vineam tuam repetam ô Domine?

Cant. 1. *Trabe me post te, curremus in odorem*
guentorum tuorum.

Ioan. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui*
me traxerit eum.

Jerem. 31. *Conuertere me, & conuertar.*

Jerem. 17. *Sana me Domine & sanabor, saluum*
fac, & saluus ero.

Non adueniet vnquam faustus ille dies, quo me agris, missa vita illa agresti & rustica peccati, ciuili reuiuiscam in ciuitate, id est ad virtutem? Ac vitæ ô Domine, ex vinitoribus tuis nouissimus habeatur nunquam deinceps diaboli villicus! Sero est, aduocatus nascitur: ita est Domine: sed undecima est: circa quæ horam dixisti aliquando, *Ite & vos in vineam meam* *Matt. 20.* Adhuc in viuis sum Domine, nec tenebræ motus intuererunt vesperam vitæ meæ: undecima est. Deus vitæ meæ: Deus corporis mei: Delis mei totius sicut mihi cum cæteris agricolis vineam excolere! Excolere dicam, an placidè quiescere? Dicam liceat laborando quiescere, & quiescendo laborare in vinea tua, hanc rem sub vesperum! Ecquid à me præstitum totam vitæ meæ, huc vsque? Quibus insumpsi faustos serenosque dies vitæ? Ac vtinam deprehensus cum alijs *ta die otiosus* stans in foro! Ast, pro dolor! Multo tempore laboravi, desudauique in villis diaboli, totum tratis à me sceleribus læthalibus. Inquirit animus corpus.

Sap. 5. *Lassati sumus in via iniquitatis, & perditionem*
ambulauimus vias difficiles.

Et hac vice suscipere digneris in seruum: atque à villis laboriosis diaboli auocatum, in vineam tuam mittere: gratiam largiri in posterum, vt potius sub pondere æstus deficiam in vinea tua, quam ipsius iugum denuò subeam: potius emori, quam repetere fœnebras umbras casarum, caularumque diaboli. Amen.

Atat, heus anima mea, peccatrix infelix, remitte aliquantulum volatum, conspiceque ad quas angustias, quam vilitatem sit depressus prodigus. Resumamus paulisper spiritum, & progrediemur.

PARS SECVNDA CON-
CIONIS QVARTAE.

S. 15. Βόσκην χοίρας.

S. 15. Vt pasceret porcos,

S. 15. Vt pasceret sues.

Græca:
Vulgata.
Syriaca.

ARGVMENTVM.

1. Ampla & brevis est parabola. 2. pessimo operi destinatus prodigus. 3. Porci etymon. Animal monstruosum est, figura, ingenio, cibi quantitate & qualitate, odoratu: prodigiose inutile, stolidum, lasciuum, ferox. 4. Porci, figura diaboli. 5. Sympathia porcorum & demonum: conuenientia figure, & rationis victus: diaboli inutiles, lubrici, iracundi, ut porci. 6. Porci sunt mali cogitatus, sensus soluti; appetitus brutales; pars hominis inexplebilis. Porcos pascere, est peccata anonyma patrare: peccatores docere, fouere, delectare, eis fauere. 7. Porci, & porcarum innumeri. 8. Epilogus.

1. Dicit Doctor Euthymius Dominum quasi dentibus distrahere, distendereque parabolam; & sigillatim ampliare quicquid ad calamitatem adolescentis facit; ut monstret quidnam patiantur, qui missis mandatis Dei sequuntur ducatum voluptatis, voluntatisque propriae. Ita est: exprimit enim famentem, feruum, ruralem, suarium, fame ravidum: ast omnia ista la-

Iesus
Christus
orator
eximius
Euthym.
c. 57. in
Lucano.

MMM

conismo

conismo, & breuitatis singulari studio. Est itaque
 stus, logicus succinctus, & Rhetor magnificus,
 & fusus; vterque appositè, vtrens pugno & palma
 rei & temporis modum. Quemadmodum dictio
 dolescentior inuoluit complures peccatoris qualitates
 vt visum est; & voce *ἀρόρας*, siue *luxuriosè* compo-
 est succinctè & plenè omnia genera sumptuum
 fluorum: ita in hac Iliade, & deploranda prodigi-
 stratione, fusè & sigillatim omnes enucleat
 nas; famelicum, & egenum facit; seruum, & rui-
 inducit; suarium dicit; paulò post famelicum &
 dum siliquarum, quas mandebant porci, & in
 omnibus desertum, exhibebit; *Et nemo illi*
 Quantis copijs calamitatum obsidetur infelix
 Quantus orator Iesus! Hinc, stillat lenteque

Cant. 4. Fauus distillans labia eius: hinc inundat: Tanquam
Eccl. 39. bres emittit eloquia sapientia sua. Nunquam sic loquens
Ioan. 7. est homo.

2. Porro peruenimus ad eum locum quo Domini
 exprimit prodigium factum suarium. *ἔπεμψεν* *κόρινθους*
Misit illum pascere, vel, ad pascendum porcos. Circa
 prodigium abiectissimo ministerio, pecoris abiectio
 addixit; olidissimo, spurcitia pecoris; molestissimo
 morositate, & inquietudine pecoris; Enimuerd,
 quente oue vltro præcuntem pastorem; vir fustibus
 adactus & flagris vult pergere porcus. Tenuis asinus
 per omnes, pecoris sterilitate; vtrique à quo nec lacus
 boue; nec lana, vt oue; nec fidelis custodia, vt canis

Virgil. l. 3. Georg.

— Nunquam custodibus illis,
 Nocturnum stabulis furem, incurfusque luporum
 Aut impacatos à tergo horrebis Iberos.

Nec obsequium, vt equo; nec onerum baiulatio,
 asino; nec agricultura, vt bone, prouenit. Munus mo-
 lestum, & iniucundum præ omnibus: assidue enim graui-
 nit, siue gradiens, seu pascens, seu cubans, hocce an-
 mal: nullam pascenti delectationem, vt equi, citat
 suo cursu, & rotulatione: canes venatione, & præ-
 inuestigatione.

Prodigi-
 munus 1
 vile. 2. oli-
 diu 3. mo-
 lestum. 4.
 inutile.

Euseb. Casarien
Chrysost.
in Matt.

Virg. 3. Georg. *Et canibus leporem, canibus venabere* 5. iniuc-
damias: vt arietes, arietantes: cigni, quæcumque vide- dum.
runt, æmulantes.

Lactant. l. 4. instit. c. 17. in fine: *Lutulentum hoc ani-
mal, nullum alium dum viuit vsum prestare potest. sicut
cetera animantes, quæ vel sedendi vehiculum præbent, vel
in culibus agrorum iuuant, vel plaustra collo trahunt, vel
onera tergo gestant, vel indumentum exuuijs suis exhibent,
vel copia lactis exuberant, vel custodiendis domibus inui-
gilant.*

Plexus per
contraria
prodigiosa

Ades ò infelix superbe, en ades, prostratus. *Et cum
feris habitatio tua. Aspernabar nuper patrium con-
iunctum; nunc cogeris conuesci pecudibus. Nil, quam
pigmenta, aromata, suffumigationes naribus spirare
volebas: iam fætor graui oppleris. Percipitis ò lu-
xuriantes mundani vt verè ab Isaia sit dictum: Et erit
pro suauis odore fætor? Non nisi aromatibus delibuto-
rum, & suffumigatorum consortio vtebaris; nunc ter-
go suum, earum fætiditas longo tractu hauriens exha-
lationes cogeris insiltere.*

Isa. 3.

Thren. 4. *Qui nutriebantur in croceis amplexati sunt
stercora. Molestum eras parenti animal, iuuenus indo-
mitus: nunc cura tibi incumbit animalis morosissimi.
Nullum emolumentum referet, lac non mulgebis; la-
nam ab eo non tondebis. Quam iocos & voluptates
volebas nil; ecce præter stridorem dentium, huic ani-
mali proprium, videbis nihil, vt imitatione discas & tu
stridere in tuis doloribus. Quam lyras & tibias, & fi-
stulas & cytharas resonare volebas quicquam in cubi-
culis: nunc quàm grunnitum porcorum audies nihil.
Mensis inferri cupedias, bellaria, saccarum, adusta vi-
na iubebas: deinceps ipsæ porcorum denegabuntur
sliquæ, quibus quæritantem stomachum farcias.*
Quanta mutatio! Ast ab æqua Dei manu. *Hæc muta-
tio dextera excelsi. Eia; quod splendidius hoc expe-
ratur speculum, in quo cernatur inconstantia rerum
humanarum: & vt male cedit adolescentibus excussif-*

Psal. 70.

* apud
Senecam
ep. 9. l. 5.

se incongruè paternæ disciplinæ iugum? Quæ
brior Academia hac, in qua exemplariter omnes
cant veritatem placiti * Platonici, adstruentis, No
nem Regem non ex servis esse oriundum; neminem
seruum ex Regibus, si gradu retrogrado reperamus
num genus nostrum? Ecquid non ita pridem ad
cens ille minus Regulo? Et ecce, ex Regulo factus
suarium; ab hinc paucis diebus videbimus de
statum pristinum restitutum. Quod profundius
primat Deus adolescentem? Dionysium Tyrannum
quoque abiectum constat; at tamen nec curavit

Val. Max.
l. 6. c. 9.

docuit animal quam rationale, pueros Corinthios
Dionysius literas Corinthi docuit: at prodigus, pal
minat, curat animal vilissimum, domesticis.

Pastorem
esse haud
ingloriū.

Titus Livius Dec. 1. lib. 1. Romulus & Remus
Romæ fundatores, regia soboles, vilibus addicti
runt; at quocumque res cadent, pastores fuerunt.
gus verò noster suarium agit. Et si vera refert veritas
Gentilis, Paris, Priamo Rege natus, greges minime
ad pascua; nec tamen lutulentos porcos, ut pro
gus.

Virg. eclog. 10. Bucol.

Et formosus oves, ad flumina pavit Adonis.

Gen. 29.

Philo Iudeus l. 1. de vita Moysis. Nobiles Arabes
braham, Iacob, olim pastores fuerunt.

Exod. 3. Moyses missa spontè prima prospera sortem
in curia regia Pharaonis, pastor factus est, sed ovis
soceri sui lethro; minimè porcorum.

Psal. 77. David, imò & huius antecessor Saul, pascit
oves; & à cura ovium assumptus est in regnum. Ego
David seruum suum, & sustulit eum de gregibus ovium
de post fatantes accepit eum, pascere Iacob seruum suum
At porcos non pavit.

Titus Livius Dec. 1. l. 2. Dictatores Romani quoque
quondam ligones contractarunt: Ipsi Consules & Se
natores proprios minauere greges.

Iuuenalis satyra 1.

Quid confert purpura maius

Optandum, si Laurenti custodit in agro

Con

Conductas Coruinus oues?

Ouid. l. l. Pastorum de Crescente Rom.

Pascebatq; suas Dictator oues.

Quidni? Enimvero pascere oues, pecus mitissimum, est quasi in palæstra se exercere moderationis hominum: uti venatio tyrociniū est ad bellum; uti pariter inquit Philo Judæus, & S. Clemens Alexandrinus.

Philo l. i. de vita Moyſis:

Pastoralis ars ad regnum est praludium.

S. Clemens l. i. Stromatum, verius finem: *Ei enim qui mansuetissimo hominum gregi est prefuturus, est præexercitatio ouium pasendarum scientia: sicut ijs qui sunt natura bellicosi, venatura.*

Haud durum fuit visum paganis, eorum falsos Deos fuisse pastores, aut pastorum studiosos.

Virg. 2. Eclo.

Pan curat oues, ouiumq; magistros.

Ouid. l. 2. Metam. de Apolline Delphico:

Te pastoris pellis,

Texti, onusque fuit baculus sylvestris oliua:

Alterius, dispar septenis fistula cannis.

Imò verò verus Deus noster Jesus Christus, haud a uersatur assimilari pastori, sed ouium. Verùm neminem ad tuam depressum abiectionem, à prosperitate tua tanta, ô prodige, comperio; ut adactus fuerit pascere stolidum, vile, ineptum, horridum animal. Quia nusquam in historijs biblicis deprehendo suarium, quam te, *χοιροβοσκῶν*; ni forte Gerasenos. Bellerophōtes, & equorum domitores, satis; Nemrothes & venatores, complures: Actæones, & canum alitores, multos: Iacob & pastores, quot libet: ast quod scriptor dignatus fuerit quempiam illustrem tuæ artis (si ramentis artibus annumeratur pascere porcos) attexere historiæ, non inuenio: haud dubiè auersatus vilitatem & fæditatem muneris. Humilis solum Iesus tui dignatur mentionem facere: quò euidentius liqueat, ad quam deuoluantur calamitatem, qui terga Deo

mandatisque eius obuertentes, sequuntur ducem
sensualis suæ voluntatis.

Euthymius Zigabonus cap. 57. in Lucam: *Dicit
Christus parabolam, & minutatim amplificat qua
mitatis erant, ut discamus qualia patiantur ij, qui
Dei præceptis recedunt, & suis voluntatibus gra
tur.*

Heu prodige! Quam tibi dura hæc rerum vic
tudo! Tibi, non ita pridem moscho & pigmentis
buto; claris natalibus orto; iudæa oriundo (vri sup
no) lege Judæo, qui & natura, & lege sues, suarius
exhorrescebas! Tolerabile certè, si iniunxisset Do
nus; pascere opimè, & molossos, & venaticos canes.

Virgil. 3. Georg.

*Nec tibi cura canum fuerit postrema, sed una
Veloces Sparta catulos, acremque Molossum
Pasce seruo pingui.*

Aut ut Christus S. Petro, curam commisisset op

Ioan. 21. rum; *Pasce agnos meos: aut cum alio quodam discipulo*

Gant. 1. *Pasce hædos meos.*

Virgil. Ecloga 5. *Pascentes seruabit Tityrus hæl
Verum iuberis, ô miser iuuenis, pascere porcos. Per
fit tibi cura porculationis. Fit suarius. Quanta
abicctio! aut homine digna. Cum quibus enim
tatur aptius quis, quam cum sui similibus? Vir
vixerat suillam; sinit quoque Deus ut cum suis col
locetur. Obsequutus fuerat humana facie suis; se
uit suis, rostro suillo. Scitis, ô Docti, quid por
quandoq; significet. Fædissimè in fætoribus suæ
tationis egerat: hinc animali obidissimo minime
*Porcas amasti, porcas pasce Aurum sitisti, aurum
Gulosè se habuerat: voracissimum, gulosum que
cit animal.**

Vt Publi
ciani &
peccato
res porcos
pauerint.
Athena
I. 9 Cic in
Sallust.

3 Ut porrò ab historia ad verum sensum cõceptum
& à Christo sub significatum veniamus: quidnam Pe
blicanis, & peccatoribus) pascere porcos, seu sues? D
ctio enim græca $\chi\omicron\lambda\psi\theta$, ut plurimum generis male
lini est: & interdum feminini, ut apud Athenæu
sicuti & vox *sus*, qua vritur Chaldaus Interpres. Di

enim Cicero, *lutulentus sus*: & nomen *porcus*, sumitur pro mare & femina. Eucleemus primùm animalis impuri & etymon, & naturam, quo Jesu Christi scopus notior fiat.

M. Varro libr. 2. *de re rustica cap. 4.* Est itaque *porcus*, dictio Græca vetusta, sed obsoleta, & quasi fuligine vetustatis obducta; estque quod nunc Græci dicunt, *χοίρος*, animal notissimum, de quo agimus nunc; sic dictum, quod porrecto rictu pascatur, & terram dum herbarum radices rimatur, latius porrigat, & porro arceat.

Nomina huiusce animalis etymon varium. Unde dicitur *porcus*.

1.
2.

Isidorus l. 12. *etymol. c. 1.* & alij, de genere Latinorum adstruentes, dicunt *porcus* derivari a *purus*, per antiphrasin, quasi *minimè purus*; quid eo nihil detur impurius. vnde alij quidam dixerunt: *Porcus* quasi *puro carens*; vel, *porcus*, quasi *purus custodis*; & *porcus*, quasi *spurcus*; quia spurcitia delectatur hocce animal.

3.
Alb. in

Plin. l. 9. *cap. 15.* triplex statuit porcorum genus; marinum, domesticum, sylvestre, quod Latinis dicitur *aper*, quasi, *asper*: vnde Prophetæ nominatur *singularis ferus*; & Græcis *ἀσπερος*, à quo *aper*, ablata littera initiali. & quandoque *ἀσπερος* ab asperitate, feritate, ferocitate multa, si spectetur corporis statura exigua.

Luc. c. 15.
Porcus domesticus: *aper*, ferus: sus vtrique communis.
Psal. 79.
Anthon. lib. 9.

Isidor. l. 11. *Etymol. c. 4.* *Aper* à feritate vocatus, ablata littera, & subrogata *p* vide & apud Græcos *ἀσπερος*, id est ferus, dicitur. Omne enim quod ferum est & immitte, abusivè agreste vocamus.

Est porro instituti nostri instituere sermonem de domestico, potius quam alijs; quod nihil prodigo iuris fuerit in alios, sed sola domesticorū villaticorum cura fuerit demandata.

De mari no agit Plin. l. 9. c. 15.

Albertus Magn. in c. 8 *Luc.* Tam dissimile, differens que est animal hocce, à cæteris, ut si Alberto Magno, Aristoteli Christiano, fidem non denegamus, sit quasi monstrum, in quo multa congesta sunt, quæ naturæ alijs animantibus non insunt.

Aper unde dicitur. Porcus animalium monstrum.

In primis, figura, & factura difformis est; enorme caput, collum densum & breue; adeò vt

1. Figura prodigiosa porcus.

MMM 4

Theoph. inca. 15. Luc.

Lact. l. 4.
instit.

cap. 17.

2.

3.

Plin. l. 8.

cap. 2.

4.

5.

porrectis ceruicibus cælum intueri nequeat. Sile-
pore ob insolentiam, inquit Alexander Aphrodisicus.
inde fortior est cæteris animantibus maxilla super-
inferiori; quod inde liquet, quia inferiorem motu
superiore immobili: porcis verò, & elephantis
rior est fortior; unde eorum arma, & munitiones
pugnatiuæ, recondita sunt in maxilla inferiori.
citur quoque dentatus, ut ait Nigidius. Sunt ip-
dines bini vberum secus ventrem utrinque, cum ca-
ra animalia, quibus ungula est fissa, ea habent
coxendicibus posterioribus. Amplius, monstrum
est pedibus: est enim ambigüe unguatus: in quibus-
dam regionibus ungula ipsa est fissa; in Pæonia,
ride, Macedonia, ungula integra, & solida, ad
equorum, ut scribit Aristoteles.

Aristotel. lib. 2. hist. animal. cap. 1. Genus san-
lum, ambiguum est: nam & in terra Illyriorum, &
Pæonia, & in nonnullis alijs locis, sues solipedes
tur.

Idem lib. de memorabil. auscultat. circa med. E-
Macedonia Ematheoclis.

Idem l. 4. de generat. ani. c. 6. Sunt locis quibus-
sues solida ungula.

Ibidem Quasi ambigens cum natura solipedum
cum est.

6.

7.

8.

Arist. probl. sect. 10. q. 23. Aliud animal omne pilis
abijcit brumales; ipse quantumuis saginatus, & ante
ante cælo setas non deponit. Habet porcus molles
aruinam, abdomen lenè: alijs omnibus ita unguatus
pro aruina est sebum. Etsi porco caro mollis & pla-
gmatica, attamen cutis dura, aspera est, & durè hipe-
da, ut erinaceo: Setas habet pro pilis: è contra, omni
animali, cui caro mollis, pilus est & caro mollis. Un-
gulam fissam habet, nec ruminat; ruminare attam-
men proprium est omni animanti cui ungula diuisa
est.

9.

Ingenio,

11.

Præterea, conuenit porco & soli quadrupedum
assiduè circumagi, procumbere, volutari in cæno, ac
exinde tantum voluptatis capere, quantum homin-

acco

accedit thermarum vsu : cano crustato armari, ce^u
 thoraciatro; ac mox vt lotus fuerit, lutum repete-
 re. Hinc Ciceroni dictus; *Lutulentus sus*; & Vir-
 gilio, *Immundi meminere sues*; Et Horatio: *Lu-*
tulenta ruit sus, Et Sancto Petro; *Sus lota in voluta*
bro luti.

Cic. in
Sallust.
Horat l. 2.
Ep. 2. ad
Tol. 2. Pet.

M. Varro lib. 2. de re rustica capite 4. *Volutan-*
tur in luto quod est illorum requies, vt lausatio ho-
mini.

2.

Arist. l. 8. hist. animal. c. 6. *Sus pinguior redduntur,*
etiam cum in luto se volutant Et aper caculiens luto ar-
 matur, inquit Aristotele.

Arist. l. 6.
hist. ani.
c. 18.
Cibo.

Quid? Quod immundissima, & excrementa ipsa
 sunt ei cibuse? Ob narium crassitudinem, & olfactum
 hebetem non offenditur fetore.

Petrus Porcius in pugna porcorum.

Pro pracone (scilicet porcorum) potens palea pi-
stura paretur.

Prolunies pepi polluti, portio pinguis,
Pleni potoris promentis particularim
Pocula praesumpta, praeustatos patinarum
Pullos, perdices, paruos, porros piperatos.

Arist. l. 8. hist. animal. cap. 6. *Sus radicem maximè ex*
omnibus animalibus appetens est, quoniam victu aptissi-
mo ad id negotij est. Hinc de numero est immundorum
 animalium, quæ sacrificari lege verabantur. Scribit
 Herodotus, Ægyptios non admisisse suarios vernos,
 in phanum, nec in coniugium, nec in affinitatem. Imò
 si quis fortuito inter transeundum contigisset por-
 cum, festinabat ocys ad flumen, lotione expiaturus
 & se, & vestes, vt narrat Cælius Rhodiginus. Atque
 arbitrer ideo dictum *porcum*, à *purus*, vt sit quasi, *mi-*
nimè purus, aut *porcum*, quasi *stercum*, aut quasi *puro*
carentem, aut *pus custodis*, vti mox dicebamus. Etiam
 porcus marinus in fundo maris in arenam defodiens
 cibum quærit. Ac Plinius ait, etiam aprum terram fo-
 dere, ac inde radices in cibum euellere. Quanquam
 non ignoremus etiam glandine, fabis, hordeo, & om-
 ni genere frumenti vesci, vt ait Varro.

Leuit. 11.
Herodot.
l. 2.
Rhodig. l.
18. antiq.
c. 37.
Plin. l. 10.
c. 37.

MMM 5 Nescit

Varro l. 2. de rerust. cap. 4. Nescit se satutum: gulosè, & voraciter edit. testatur scrofa quam venando peremit Rex Franciscus, dicitur ad instar equi Troiani, in cuius ventre vuarum suarum sex inuentæ fuere. Est quoque f. mis impatientissimum animal; maximè suæ; quæ fame laborantes dignoscuntur vorasse porcellos, & infantes in incubulis Stolidè quoque vorat, dentibus turpiter strepens; f. fonicu inuicundo cibos mandens.

IV.
1. Adhæc, quadrupedum terrestrium omnium maxime satore delectatur porcus. Cæno enim, excrementis, proluvie non offenditur, ob narium densitatem, odoratum hebetem. Quin adeo omnem odit odorum fragrantiam, ut feratur conculcare rosas; & vnguentorum pigmentaque horret, ut ijs extinguatur, ut animalia alia veneno. Atque hac de causa dicitur Arabia odor suilli generis, quia odoriferorum alitrix.

Pierius l. 4. Microgly. Viuere in Arabia suillum generis nullo genere posse negant; quippe cum ea regio sit odoriferorum alitrix à homini cuiusque odoris hoste merito declinata. *Lucr. lib. 6.*

Deniq; amaracinum fugat at sus, & timet omne vnguentum: nam setigeris subus acre venenum est. Quod nos interdum tanquam recreare videtur. At contra, nobis canum teterrima cum sit spurcities, eadem subus hæc tam munda videtur, insatiabiliter toti ut voluantur ibidem.

Prover. II. Circulus aureus in naribus suis, mulier pœnebra & fatua.

Matth. 7. Neq; mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis.

Proverb. Nihil cum amaracino sui. Illi alabastrus vnguenti plena putet, apud Ciceronem. Et, sus per rosas,

Inutile.
VI.
Anser
Rom Capitolijs salubus.
Præterea, omne ferme animal domesticum, nutritio suo vtile est. Equus generosè dominum gestat; bos agros arat; asinus onera dorso gestat; aries exuijs teget; bos lacte alit; anser & canis, ædium sunt custodes; gallina oua parit; gallus iacentes excirat; columba pullos facit; elurus domum à muribus purgat. Hocce animal solum inutile est, nullis vtilibus aptum.

quidè vorat, altum dormit, fruges domini consumit, hominibus multis per simile. *fruges consumere natis: nisi quod à porco dicantur Ægyptij edocti terram colere: qui victu prominenti terram effodiens modum ascendit vomeris faciendi. Quin, aiunt, incolis locorum humilium, & mollium secus Nili ripas non esse opus aratro: etenim porcis in agros emissis sementem iaciunt; quæ cito obtegitur: porcis terram rictu & vngulis effodientibus, circumuersantibusque; vnde & Ægyptijs summo honori est, in accepti beneficij gratiam. Imò vero dicuntur Spartæ ijs in bello instructis, vsi: at nescio quo bello, ni forte frumentorum sustinendam audiuit, scilicet.*

Pirius. l. 6 Hierogl.

Solummodò cedit in sacrificia Gentilium idolis: profus enim non valet, vt eo litetur vero Deo, ex præscripto legis Mosaicæ.

Porcus sacrificij in usus sumptus gentilibus.

Cælius Rhodig. l. 18. lect. antiq. c. 37. *Animal id in Ægypto. Sc. Nec Dÿs immolatur vllis, præterquam Libero ac Luna, nisi ubi plenam visitationem illa facit: liberum enim tunc sacrificium est, nec suillam carnem mensarejciunt. Aiunt quoque primitus Ceteri immolatam suem; ita est, sed quia sata vere nouo ingressa extirparat: aut quòd assiduè fodiens hocce animal, modum docuerit terram sulcandi aratro. Ouid. l. Fastorum.*

V 11.

- 1.
- 2.

*Prima Ceres auida gausa est sanguine porca,
Vltæ suas merita cade nocentis opes.
Nam sata vere nouo teneris lactentia succis
Eruta fetigera comperit ore suis.*

Idem l. 15. Metam.

*— — — prima putatur
Hostia sus meruisse mori qui semina pando
Eruerit rostro, spemque interceperit anni.
Vite caper morsa, Bacchi mactatus ad aras
Dicitur.*

3.

Deprehendo quoque Veneri immolatum, quod venustulum eius Adonidem discerpisset per.

Fab. in fine 10. Me. tam.

Strabol 9. Sues etiam admissos aliquando fuisse ad Veneris sacrificia scribit, quod eius victimæ morte læta-

læta-

lataretur ob eadem Adonis. Necnon Maia mactatur alia de causa.

5. Macrobius l. 1 Saturn. ca. 12. *Sus pragnans Maia mactatur, quia hostia propria est terra.*

6. Ambrosius Nouid sacrorum Factor. li. 5. postquam de ludo porci penduli è trabe, sic ait:

7. *Res vetus est, Maia victima porcus erat.*

Item, in Saturnalijs, & solemnioribus diebus, vti mensis & natalibus, sue utebantur Pagani. Martii libro 14.

*Iste tibi faciat bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes illice pastus apros.*

Ambrosius Nouid lib. 2 Factorum, in festo D. Thomae

An sibi quod casa sue Saturnalia prisca

Pinguia reddebant, mos vetus optat idem.

Et tamen acceptus genio fuit ante December,

Huiusq; sacer sus est —

Nupta sed ipsa nouo tunc cum deducta marito,

Quod fit, adhuc, tostam ponit in ora suam.

Idem paulò post:

Magna quaq; antiqui sue casa festa colebant,

Qualem natalis credimus esse diem.

Horatius l. 2. epist. 1.

Agricola prisca &c.

Condita post frumenta —

Tellurem porco, Sylvanum lacte piabant.

Natalis Comes l. 1. Mythol. c. 4. ex Apollonio Rhodio li.

4. Legi nefrèdem inter Gentiles à Litatoribus mactatum, cum quis expiari cuperet ab enormi crimine, ut homicidio; caesore manus eluere solitum manus cruce re animatis; cuius beneficio existimabant animi spucitiam elotam.

8. Cicero l. 2. de Legibus:

Dare piaculum porco femina.

Prisca Romani compita expiare solebant.

Propertius l. 4. eleg. 1. loquens de initijs Romae: *Parua saginati lustrabant compita porci.* Alba ciuitas sue candida iugurata fuit. Idem ibidem:

Et stetit Alba potens alba suis omine nata.

Virg.

Virg. lib. 8. Æncid.

9.

*Littoreis ingens inuenta sub ilicibus sus
Triginta capitum fetus enixa iacebit,
Alba, solo recubant, albi circum vbera nati
Hic locus urbis erit.*

Inuenio quoque mactatum ab amentibus, vt ab a-
mentia & infania leuarentur; quod haud vero ab simi-
liter suspicor ex quibusdam locis Plauti & Horatij.

10.

Plautus in Mchænis: A dolescēs; quibus hic præ-
tius porci vaneunt sacres, sinceri; nummum vnum ea
à me accipe. Iube te piari de mea pecunia; Nam ego
quidem insanum esse te certò scio.

Idem ibidem paulò post: Nam tu quidem hercle
certo non sanus satis Mchænine, qui nunc ipse male-
dicas tibi: Iube, si sapias porculum afferri tibi. Hor.
l. 2. ser. satyra 3.

Immolet quis

Hic porcum Laribus.

Loquitur de eo qui iam ab infania resipuisse videre-
tur.

Tibullus l. 1. eleg. 10. vbi bellatorum stultitias dam-
navit, forte huc spectauit, dicens:

At nobis arata Lares depellite tela.

* forte

Hostiaque è plena rustica porcus hara.*

melius

Item, cum quis subiret tyrocinium, professionem.
ve sacrorum, vnde prouerbum: *Ad porcellum da mihi
tres drachmas.* Sacrificabatur quoque olim, cum post
acre bellum stabilienda erat pax bona. Virg. 8. Æncid.

mysticas

11.

Post idem inter se posito certamine Reges

Armati Iouis ante aras, paterasq; tenentes

Stabant, & casa iungebant federa porca.

Vbi notat Sernius fœdera dicta à porca fœdè & cru-
deliter occisa, cuius mors optabatur ei qui à pace resi-
liisset. Ad hoc tamen genus sacrificij porcum adhi-
beri.

12.

Hetrusci quoque nobiles, mas & fœmina ineuntes
connubia, suem mactare consueuerant.

13.

Mar. Varro l. 2. de re rust. c. 4. *Ab suillo pecoris genere
immolandi initium primum sumptum videtur; cuius ve-
stigia*

Virg.

143

stigia & c. quod in iustis pacis foedus cum feritur, porcum
ditur: & quod in nuptiarum initio antiqui Reges, ac
mes viri in Hetruria, in coniunctione nuptiali, noua
ta, & notus maritis primum porcum immolant. Por-
quoque Latini, & etiam Graeci in Italia idem factum
videntur.

Immolabatur quoque Deæ Faune, aut Fatuae,
fenta, aut Bonæ; sic fortè dictæ ab eximia pudicitia
tanta, ut nemini visa fuerit vnquam quam viro, cui

Alex. ab. meminit Iuuenalis Satyra 2.

Alex. l. 6. Atque Bonam teneram placant abdomine porca

t. 8. Et magno cratere Deam

Aded vt animal istud Ethnicis vsurparetur pendi-
omnia sacrificia; primumque omnium immolatum
fit. Vnde dicebatur olim θύξ a θύξ, & significat
molare; vt ait Varro, & eū sequuntur S. Clemens Alexan-

M. Varro l. 2. de re rust. c. 4. Sic Graeci dicitur θύξ,
θύξ ab illo verbo dictus, quod dicitur θύξ, quod est
molare. Ab suillo enim pecoris genere, immolandi in
primum sumptum videtur.

Clemens Alexand. l. 2. Stromatum. Dicitur quidem
Philosophus suis offerent, & etymologiam, qui dicitur
citur, vt dixisse, quasi θύξ, vt qui ad θύξ, hoc est, ad
crificandum & mactandum aptus esset solūmodo. Porci
aurea & argentea dici ait Capito Arceus, quæ etiam
mero hostiarum non fit, nomē tamē earū habere, altera
ex auro, altera ex argento facta adhiberi sacrificio Cae-

Cælius Rhodin. l. 13. antiq. lect. c. 35. Quin & suillum
quidem extis vaticinia concipere, Cypriorum putatur
uentum. Ibidem narrat de Theodato Gothorum Re-
ge, & triginta porcis Iudæi mirabile factum.

Vnde liquet animal hoc homini parum vtile, quod
vtique nullis aptum, quam vt macteretur aut sacrifician-
dum, aut edendum. Verū Iudæis, ad quos hæc de
prodigo parabola dicta est inutilius fuit: namque nec

2. Mach.

2.

Clem. l. 2.

Stromat.

immolare, nec manducare lege permittebantur, vt in-
continentiam vitarent, quæ carne suilla abdominosa
plurimum acuitur, vt insinuat S. Clemens Alexand.
Cumque animanti omni bifurco proprium sit ru-
mina-

mirare, hoc nihil minus: & vnicum fetum, raro geminum, ex sententia Aristotelis & Alberti magni: solus, ceu monstrum in natura complures vnico partu edit porcellos.

Prodigiosus generatione. VIII.

Aristoteles l. 4. de generat. animal. c. 4. Bisulca animalia pauca generant, praterquam sues: hac enim inter multipara est enumeranda

Cic. li. 2. de nat. Deorum. Qua pecude, quod erat ad vestendum hominibus apta, nihil genuit natura facundius.

Albertus Mag. in 8 cap. Lucæ. Polifilium non est animal diuidens vngulam in duo.

Arist. l. 4. de genera. animal. c.

Atque ex multiparis sus sola fatius enitur perfectos.

6.

Quid de hebetudine eius & stoliditate proferam;

stoliditate.

quæ omni tempore tam enormis est habita, vt sola suis effigie signaretur pridem indocilitas? Ac plerumque, ex* Physiognomorum senso, fions hominis breuis, persimilis suillo, curta, hispida, pilo densiore, rigido, asurgente, argumentum est apertissimum in genij indocilis. Stoliditatem animalis testatur indigesta membrorum dispositio; calor fatuus, retusus, a ruina suffocatus, somnus frequens, ingluuies: nimius etenim cibus stoliditatem gignit. Cognata vitia, & stoliditas. Quin dicitur sui non esse animam vt sit alacris datam, sed pro sale, ne putresceret, vt ait Varro, & alij: Testantur quoque hebetudinem tot adagia ab ea desumpta. Baotica sus. Et, Suis typus: Et Matrem sequimini porci; pro fatuo & stolido. Suis minervam, dicitur in ignarum, docere nitentem doctorem. † Ex hara productum, non schola, pro indocto, & illiterato. Occisa sus sapere plus multo sapit. Sapit pro sapore sumptum ibi. Asinus in lyram, sus audiuit stolidus tubam. Philost. dicit Arcades rusticos, & subus similes.

IX.

Pierius l.

9. hierogl.

* Arist. in

physiogn.

Varro l. 2.

de re. inst.

c. 4. Plin.

l. 8. c. 51.

Clem. Al.

l. 2. Strom.

Cic. l. 2. de

fin.

* Pindar.

in Olymp.

Dicti olim

δᾶνῆς

Baoti.

Cic. l. 1.

Acad.

quest.

† Cic. in

Pison.

Pierius l. 9. hierogl. Et Marsias natibus annexat gestat caudam suillam, in vltionem indocilitatis, & stolidæ temeritatis, audentis certare cum Apolline de symphonia Denique est sus, quasi esset exanimis.

Cicerol. 2. de natura Deorum. Sui, ne putresceret, animam ipsam pro sale datam dicit esse Chrysippus.

Est &

Luxuria. Est & supra modum luxuriosa sus domestica. *animantibus, plerisque marem admittentibus, quibus aperis ipsis, semel in anno dumtaxat, priuata sapientia appetit; estque multae lubricitatis, (inquit Aristoteles) ob iecoris magnitudinem, qua sedes est concupiscentiae libidinis.* * Atque terminus Latinus *subo, subas*, quae significat sonare ad instar serofae catulientis, est quoque significatiuus impudicitiae, quo frequenter vitatur per uerbum Tertullianus in eodem significato, maxime in libro *de pudicitia*.

Terrull. li. de pudicitia in fine: *Qui subando carerunt. ubi recentior scholiastes: Verbum coeuntium est, inquit, Et frequens apud Hieronymum & Plautum trinitatis optimos authores.*

Vide Eras. Erasmus, subari ait esse niri ad coitum.

mū prou. Horat. Ode 12. li. Epodon ad mulierem fœdam & Porcellus num:

Arcana-nius.

Inq; subando tenta, cubilia tecta q; rumpit.

Pierius l. 9 hierogl. in porco. Sentiunt nonnulli tantum libidinis esse hoc animal, ut eius sola imago antiquis significaret membra libidini seruientia; unde Graeci dicunt * *χοῖρον πλῆν*, quo corporis prostitutio turpem quaestum facere; Quasi dicas, *hortum seu nitale aruum* (ut honestè dicam) *vendere.* Ipse Aristophanes quodam loco usurpat *χοῖρον*, ad mulieris pudicitiam significandum. Et doctissimus Varro imitatus Graecum, utitur his duabus uocibus *uolua* & *porcus* in eodem significato.

Est & no- M. Varro l. 2 de re rust. cap 4 *Et nostrae mulieres maxime nutritrices, naturam qua feminae sunt, in uirginibus tici piscis pellant porcum, & Graeci χοῖρον.*

apud A- Prouerb. *Porcus Pythagoricus per homine uoluptatis. l. 7.* tuofo.

χοῖρον & *Lucianus in dialogis meretricis, porcellum Acarnanum dicit mollem & amabilem, & in delitiis habitum.*

pudism a- Sus diuidens uingulam, sed non ruminans & in luto *apud Aristoph. in* se inuoluens, libidinis vitia significat contra tempe- *stantiam, & homines uoluptatibus deditos, testibus* *uesp. χοῖρόδλις, id est libidinosus.*

Chry

Psal. 3

No

proci

comp

A

liofu

nima

os, d

nato

iacu

etan

Aris

aliu

rat;

Ari

E

inq

pau

4

cor

utr

den

ie

con

tis,

qu

nu

nu

vel

pro

Chry

Chrysofomo in Genes. homil. 16. & Origin. hom. 1. in Psal. 37.

Notate obiter, vt tres hæ Latinæ dictiones, *porcus*, *Arist. l. 5.º* *procus*, *corpus*, iisdem litteris constantes, anagramma *animal. 6.º* componunt; vti *Gallis porcis & corpus.*

14.

Albertus Magnus in capite 15. Luca, in fit summè biliosum hocce animal. A per quoque ferox, aliorum animantium aspernans consortium, quos habet obuios, discerpit, lacerat, enecat: vibrauerit in eum si venator spiculum hunc mordicus persequitur neglectis iaculis & pilis; conaturque totis viribus etiam reluctantem obruere. Subans quoq; ferocissimus est, teste Aristotele.

Iracundia.

1.

2.

Arist. lib. 6. historia anim. c. 28. Et quanquam animal aliud omne elumbatum cicuretur, feritatemque nutrit; attamen aper mas ferocior efficitur. *Homer. apud Arist. ibidem:*

3.

Arist. l. 6.º hist. ani. c. 18.

4.

*Nutrit exectum syluis horrentibus aprum
Instar non bruti, sed dorsi montis opaci.*

4.

En vt porcus sit quasi monstrum animantium: nunc inquiramus quid intendat Dominus per porcos quos pauit prodigijs.

4. Bella scilicet animantia illa, ex communiore priscorum Patrum sententia signant demones, ab eximia vitrarumque sympathia. Et curasse porcos hoc loco idem est, quod, delectatos, pastosque diabolos spurcicie peccatorum Publicanorum & peccatorum Christo conuulscencium. Durare videtur expositio ista? Nescitis, eloquentioribus, verbum *pascere*, idem significet quod delectare, recreare?

Quid significent porci quos pauit prodigijs.

Virgil 2. Æneid.

Oculos pictura pascit inani.

Deinde, S. Ambrosius, S. Hieronymus, S. Augustinus, & haud exiguus Neotericorum numerus exponunt hunc locum vt nos, ante nos; quorum libenter vestigijs infisto:

D. Ambrosii. 7. in Luc. c. 15. *Sunt qui porcos accipiant pro gregibus demoniorum.*

Idem: *Cibus demonum est ebrietas, fornicatio.*

NNN

D. Hieron.

D. Hier. de filio prodigo ad Damafum: *Damones
bus est ebrietas, fornicatio, luxuria, & uniuersa vitia*

D. Aug. to. 4. l. 2. q. Euang q. 33. *Porci, immundi
tus, qui sub ipso scilicet cine sunt.*

Jdem tom. 10. ad fratres in cremo hom. 27. tit. de
lio prodigo: *Porcos iam pauimus, cum multo tempore
monibus peccando placuimus.*

Haymo sic etiam sententialiter in sermone de pro
go.

Venerab. Beda to. 2. l. 3. in c. 11. Marci: *Porcos pas
est ea quibus immundi spiritus gaudeant operari.*

Antonius de Guiflandis q. 2. habet propemodum
eadam verba.

D. Bonauentura comm. in 15. Lucæ: *Per porcos in
liguntur demones propter ruditatem.*

D. Pet. Chrysol. serm. 5. de filio prodigo: * *i. damo*

Greg. Nyssenus oratione ad eos qui durius & ac
bius alios iudicant, in fine, demones intelligit.

D. Bernardin Senensis tract. de Christi relig. lect.
24. *Porcos, id est demones, animam propriam dando
buz: q. quidem tunc fit, cum voluntas eorum in omni
adimpletur. Sicut enim cibus Christi est ut facias volun
tatem Patris, sicut ipse ait Ioan. 4. ita cibus demonum est
uimam, voluntatem sui principis adimplere.*

Syluester Prierius in rosa: *Immundos spiritus sub
bolo.*

M. N. Baius, in M. S. in hunc locum: *Porci isti damo
nes sunt, qui maximè pascuntur & oblectantur infidel
tate.*

Conueni- 5. Haud malè: namque ut animal hocce dicitur
entia da- *cus, quasi minimè purus, vel, puro carens; vel quasi spu-*
monum *cus; vel quasi, pus custodis, id est sine puritate: ita Dia-*
& porco- *bolus plerumque ab Euangelistis nominatur spiritus*
rum. *immundus; est que omnis immunditiæ factio amans.*

1.

Matth. 8. *Eijciebat spiritus immundos.*

Matt. 12. *Cum immundus spiritus exierit ab homine.*

Luc. 6. *Qui vexabantur à spiritibus immundis, cur
bantur.*

Actorum 8. *Multi eorum qui habebant spiritus im-*
mundos.

Porcus & immundus spiritus conuertuntur: vterq;
dicitur spurcius.

Triplis generis sunt porci: totidem, dæmones.
Sunt enim eiekti a triplici Hierarchia paradisi. Dein
de, sunt dæmones quibus sedes est in mari, seu porcis
marinis; vt susciteant procellas, vt pyratas in malitia
foveant, vt innumeros dolos negotiantibus in mari
suggerant. Testatur scriptura.

Ezech 29. *Ecce ego ad te Pharao Rex Ægypti, draco*
magne, qui cubas in medio fluminum tuorum; & dicis;
meus est fluuius.

Isa 27. *Et occidet catum qui in mari est.*

Franciscus Ferrius vir hac nostra ætate eruditissi-
mus, & cõcionator regius eximius pro ceto vertit dra-
conem, per quem in commentarijs diabolum intelli-
git, & Antichristum: per draconem verò animal intel-
ligit marinum, non terreatum.

Pl. 73. *Contribulasti capita draconum in aquis.* Id est,
duces Ægyptiorum in mari rubro, qui omnes cū Rege
Ægypti dicuntur dracones. quod habitent inter aquas,
& perfusiones aquarum Ægypti.

D. Jac. Valent. in hunc Psalmum & locum, intelli-
git diaboli submersionem in aquis baptismalibus, &
ait hic poni figuram pro figurato.

Apoc. 7. *Clamauit voce magna * quatuor Angelis,*
quibus datum est nocere terra & mari dicens: Nolite no-
ocere terra & mari &c.

Esse dæmones in aquis, aut super aquas, adstruunt,
qui ab energumeno pulsi, & in porcos subire permis-
si in mare præcipites abierunt.

Matt. 8. *Impetu abiit totus grex per præceps in mare &*
mortui sunt in aquis; diabolus interim in mari perstan-
tibus, vti reor. Adde quod diaboli delectentur locis
magis vuidis quam aridis.

Matt. 8. *Cum immundus spiritus exierit ab homine, diabolus in eade*
ambulat per loca arida quarens sibi requiem, & non in-
uenit. Hinc dicebat Iob.

Tria ge-
nera dæ-
monum
porcis si-
milia.

11.

I.

11.

* Quam
quam his
locus po-

rest etiam
intelligi
de quatu-

or bonis
Angelis,
vt docui-
mus Leo-

diabolus in eade
S. Läber-

NNN 2 Iob. 11, in festo

D. Francisci 1598. conc. provincialis nostra congregat

III. *Iob 40. Dormit in locis humentibus. Vatablus in latibulo arundinum & paludis; vt effugiat a stirum tartarearum, si quidem quiret. vbi cum fuerit homo, habet suos tentatores, qui tumulant, & tentationes suggerant accommodatas: illa dantur, & vrbes in mari, ab hominibus inhabitatae nec vnquam non incumbunt ceruicibus maris, non minus quam terrae, negotiantium rates: igitur sunt ibi daemones, à quibus impetuntur; & qui in speciem sedem habent, aut crebrò loca circumlustrant.*

V. *Deinde, exinde colligo, quod Gentilibus esse aiebant, Nymphæ, & Dææ marinæ; quandoque apparentes, quæ citra dubium daemones erant, sicuti & in Dijs omnes. Annon ab illis porcis marinis Pharaonis draconicaq; Iesabel, suis in erroribus fouetur? De magnis, qua cubat in medio fluminum suoribus, & in meum est fluiuis?*

II. *Sunt quoque syluatici, & nemorosi; vt apri; quibus sunt Satyri, Fauni, Syluani, Onocentauri, sus, hominis figuram, de asini, referentes; & Hippocentauri, quorum meminit S. Hieronymus.*

D. Hieron. tom. 1. in vita S. Pauli Eremitæ: Compositus Antonius hominem equo mixtum, cui opinio Poëtarum Hippocentauri vocabulum inuadit. Incertum an id dicitur lus ad terrorem effinxerit.

Idem ibidem: Mortalis ego sum. & vnus ex accolis remi, quos vario delusa errore Gentilitas, Faunos, Satyrosque, & Incubos vocant, colit. Dixit id Satyrus quidam Antonio sciscitanti quisiata esset.

Isa. 34. Satyri illi spectandos se præbent capite humano, cornigero, cruribus hircinis, toto corpore hispido; quibus fortè Isaias: Pilosus clamabit alter, ad alterum. Amici sunt tenebrarum, & latebrarum nemoris, vtique principes tenebrarum, & tenebriones, flagitiosi, malisuaadi, lasciuui, supra modum lubrici, vt ex nomine satis liquet. Satyri enim dicti putantur à membro virili, quod σατύρ, prisca Græci appellabant. Ouid. lib. 1. Metam.

Plin. l. 7. 2. loqui.

Sunt mihi semidei, sunt rustica numina Nymphæ.

Et Fauni, Satyriq, & monticola Syluani.

tur de

Cuiusmodi dæmones erant olim, quas Græci *La-* quibusdã
miis dicunt, nos verò Faunas: Dæmones, fæmineis *demoni-*
 specie, & vberibus; pedibus equinis; lasciuientes, & *bus, siue*
 Venerei mirum in modum, vt inquit S. Gregorius; car- *phantas-*
 nis humanæ audiffimæ, figuante formolorum, eo- *matis suo*
 rumque adolefcētium & puerorum, quos blanditijs, *tempore*
 & spe commixtionis deliaitos, demum deuorabant; *apparen-*
 vi factus innuit nomēclatura, *λάμος* enim est ingluuies, *tibus in*
 & *lama*, vorago: quarum innumeri penè authores me- *deserto*
 minerunt; quin & ipsi Prophetæ, vt Isaias, & Iere- *Africa.*
 mias.

Isa 34. *Ibi cubauit lamia, & inuenit sibi requiem.*

D. Greg.

Thren. 4. *Sed & lamia nudauerunt mammam.*

& 33. mo-

Horat. i. carm. *Nem pransæ lamia puerum viuum ex-*
trahat aluo.

ral. c. 11 &

33. mor.

cap. 32.

Dionys. Chrysof. Plutarch. tom. 2. moral. de curio-
 sitate videatur. Cælius Rhodinius libr. 29. cap. 5. co-
 piose: D. Gregor. lib. 19. moral. cap. 11. & lib. 33. cap.
 32. Pertransiui sæpius agrum inter syluas, adiacentes
 pago dicto Sierra, nō procul oppidis Olgna & Atho,
 in quo sæpè apparuerant lamia, quin quorundam o-
 pera perfecerant, exiguo pane ligones, & vomeres ex-
 acuerant ad molam; ab hinc annis circiter quinqu-
 ginta, ex communi incolarum persuasū. Sit vt est; ve-
 rum tamē nemora & syluas paganorum eiusmodi spe-
 ctis, abundasse quæ frequēter idololatriis suis visebā-
 tur constat. Testantur Isaias, qui vbi dixisset Jerusa-
 lem versam iri in nemora, & solitudinem, subiungit:

Isai. 34. *Et occurrent demonia, Onocentaurus; & pi-*
losus clamabit alter ad alterum: ibi cubauit lamia, &
inuenit requiem. Vatablus vertit: Occurrent spiritus
horrendi cum ululis, & Satyrus ad comparem suum cla-
mabit.

Diuus Hieronymus tomo 5. lib. 5. comment. in Isai.
 cap. 13. ad illud; *Pilosi saltabunt ibi: Vel incubones, vel*
Satyros, syluestres quosdam homines, quos nonnulli Fan-
nos scarios vocant, aut demonum genera intelligunt.

NNN 3

Et

Et Virg 8. Æneid.

*Hinc ad Tarpeiam sedem & Capitolia ducit
Aurea nunc, olim syluestribus horrida dumis
Iam tum religio pauidos terrebat agrestes
Dira loci: iam tum sylvam, saxumq; tremebat
Hoc nemus, hunc, inquit, frondoso vertice colit
Quis Deus, incertum est, habitat Deus, atque
Credunt se vidisse Iouem.*

Dom. Franciscus Moncæius Frideuallianus amic
meus, vir doctissimus, lib. apparit. Diuinarum pag
Et reuera quidem, inquit, eiusmodi, luci scilicet &
uæ, multo frequentius iam olim à demonibus insiden
occupari consueuisse, certum est, veteri haud dubie
quem perpetuò emulati noscuntur exemplo.

Mat. 4.

Adstruit quoque locus ille Matthæi, quo dicit
Christus ductus a spiritu in desertum vt tentaretur
diabolo. Ecur ibi vt tentaretur? Nisi quia nouus
locum illorum tentatoribus abundare? Nec longè
ibidem duxit moras, quin experiretur tentatoris
limina. Et accedens tentator, tanquam prædo ex insidijs,
& latebris sub dumeto, aut annosa quereu caua
rumpens. Existimem quoque eos qui atrociter S. Atho
thonio infensissimi fuere, ex eiusmodi lamijs fuisse
succulenta specie, & illecebris famineis, prosterent
eum contendentes.

III.

Sunt & domestici, familiaris & iugiter nos
cum lustrantes; de quibus nemo dubitet.

IIII.

Quoad figuram; nulla sit demonibus, utiq; man
spiritibus, propria licet, sunt tamen vsurpata. Tru
figurant se, at non semper in Angelos lucis. Sæpius
figuram assument porci, vel apri, ceu horridorum
ferocium; & quoad possunt, in porcis libenter se inge
runt. Meministis, petijisse aliquando à Christo, vt ad
energumeno abscedendum esset, liceret in gre
gem porcorum ingredi? *Mitte nos in gregem porco
rum.*

Mat. 8.

v.

Adhæc: si monstra sunt porci inter animantia ca
tera; & demones inter creaturas rationales. An ad hoc
Anxit Poësis pagana tot monstra infernalìa, vt tricipi

feri canem, anguibus cipillaras furias, & alia sex-
ceti? Sunt porci ad animantia alia, prodigium in na-
tura Heus, an non monstra dæmones, qui Deum sci-
entes & cognoscentes omni creatura mortali per-
fectius & sublimius, minus diligunt, reuerentur-
que?

I.
Lact. l. 2.
instit. c. 15.

Pompon. Mela lib. 3. in descript. Æthyop *Δαίμονας*
peritos *αυερων* socios dicunt; qui bonum & honestum
cum nornt plus quam homines; minus ei student,

II.

quam homines? Qui malum à bono discernentes, vt
porci vngulam, ipsum non magis ruminant quam
porci pabulum, nec exercent. Hem; nonne ingens

III.

monstrum demones, qui incorporei & incarnei, ni-
hilominus carnaliter viuere contendunt, & opera car-
nis faciunt; vt qui cum maleficis maribus, vana specie

III.

mulieris, & dicuntur *succubi*; & cum maleficis fæmi-
nis, in forma viri, *Incubi* dicti, de quibus Cælius Rho-
dig. l. 15 *lect antiq. ca 2* & putantur ij, qui in Genesi

appellatur *filij Dei*; iuxta opinionem Tertulliani, S.
Cypriani; & Lactantij, quam nullatenus probo; eam

equidem Philatius inter hæreses recenset l. *de hæresi-*
bus c. 108.

Tertull. tomo 2. lib. de Jdololat. c. 9. Et lib. de ha-
bitu muliebri ca. 2. Nam & illi, inquit, qui ea constitu-
erunt damnati in panam mortis deputantur illi scilicet

Angeli, qui ad filias hominum de celo ruerunt.

Cyprianus tract 2 de habitu virginum: *Quæ omnia*
peccatores & apostata Angeli, suis artibus prodiderunt,
quando ad terrena contagia deuoluti, à caelesti vigore re-
cesserunt.

Lactant. lib. 2. instit. c. 15. *Itaque illos cum hominibus*
commorantes dominator illa terra fallacissimus consuetu-
dine ipsa paulatim ad vitia pellexit, & mulierum con-
gressibus inquinavit.

Ingenium, perquam vniforme est. Summma dele-
lectatione volutatur sus in luto; dæmon dormit in locis

humertibus; Iacetq; (serè) sub arbutis, in latibulo arun-
dinum, & paludis, & in limo, optimè vertit Varablus.

Immergitur fædis voluptatibus carnis hominum;

innatat,

VI.

Iob. 4.

innatat, & inuolutatur cæno ventris oppleti: circum-
uersat se in vomitibus paludosis temulentorum
torum; summæ ipsi est voluptati olida cloaca
rum lunaticorum.

Pascuntur quoque, & dæmonibus, sordibus
stercore; ille spurcitie peccati, & animarum lute-
rarum, nihil magis stercore præstantium: animarum
nil minus fæulentarum naribus Dei, quæ excemen-
tibus nostris humanis. Pascere stercore humani
animal hoc dæmon, creaturis peccatricibus quæ sen-
tentiis sacris dicuntur stercora terræ.

4. Regum 9. *Erunt carnes Iesabel sicut itercus supra
faciem terræ.*

Sophon. 1. *Effundetur sanguis eorum sicut humus, &
corpora eorum sicut stercora.*

Psal. 85. *Desperierunt in Endor, facti sunt ut stercora
terra.*

*Omnis mulier quæ est fornicaria, quasi stercora
in via.*

Gravius etenim fatent naribus diuinis, & magis
inuisæ sunt oculis Dei & Angelorum, quam fumus
stercus naribus humanis, aut olidissimum cadauer
loci egestitij, inquit S. Anselmo. Non legistis aliquando
Angelum obambulantem in eremo cum quodam
S. Patre, prætereunte venustulo suffumigato
moscho nares obstruxisse, quod magnus peccator
fesset? Placet Deo naturam suam rationalem creaturam: sed
datam peccatis, non nisi grauitè sufferre potest.

Exodi 5. *Fatere fecistis odorem nostrum coram Pharaone,
& seruis eius, obiecerint merito peccatis anime
infelices. Tantis est factor, tam grauis spurcitiæ ani-
marum peccatricum, ut ideo Christus in extremo iudi-
cij die, sit eas imperiosè repulsurus à se succincto &
irreuocabili ite, quasi diceret; Phy, phy, ite hinc:
non valens eos tolerare quoad peractum sit iudi-
cium.*

D. Chrysof. tomo. 2. homil. 54. in Matt. c. 25. Operum
imperf. *Quasi qui non sufferat presentiam illorum vel
aspicere, sic dicit, discedite à me. Nam sicut carnales se-
culi,*

culi, carnalem speciositatem videndo delectantur: si qua autem dissipata vel deformis videamus, quasi vulneratus est aspectus noster: sic & Deus qui sanctitate delectatur, animarum peccatrices animas aspiciens, quasi grauat us non suffert, tanquam si dicat eis: Quasi putredo & spurcicia estis, nec tam diu vos sustineo quando statis in iudicio meo.

Quintil. l.

Quidam priscus scriptor in hoc significato dicit. *8 instit. 6.*
Stereus curia Glauciam. *6. refert*

Ierem. 18. *Dorsum & non faciem ostendam eis in die inter de-
perditionis eorum. formes*

Quanta sus dæmon! Libentius in luto quiescat sus, translati-
quam loco mundo rosis, & lilijs confito: dæmon in ones.

qua conscientia quiescat potius, quam peccatoris lu- *VIII.*
tulenta & canosa? Christo Iesu repugnantes, de quo

canimus: *Qui pascis inter lilia, septus chorais virginum;* *2. Cor. 2.*
qui virtutum fragrantia delectatur; *Christi bonus odor* *Ibidem.*

sumus, ait S. Paulus: Pascitur Chrius suavi odore
virtutum; extinguitur Dæmon. *Alijs odor mortis in
mortem, alijs odor vitæ in vitam.*

IX.

Rictu effodiunt terram, rimanturq; radices porci: i-
tem & diaboli. *Radix iuniperorum erat cibus eorum.*

Quid iuniperi spinosæ, quam voluptates carnis, stylis,
fibulis, aculeis, pænitudinibus refertæ? Quæ (sicut

radix iuniperorum diutius iguem fouet conceptum,
quam aliæ quæuis) vbi hominem accenderint, dudum

in eo ardore fouet; & extinctum ili cò resuscitant, vti
ait S. Hieronymus. Hac ergo radice pascuntur dæ-

mones. Deinde meministis, quod S. Paulo, *Radix om- 1. Tim. 6.*
nium malorum est cupiditas? O altam radicem, & al-

tius terræ assidue ad ima petentem! Hac ipsa radix
cordi humano insita, diaboli cibus est. Non legistis

aliquando in Job volumine, quod; *Huic montes her-
bus ferunt?* *Iob. 40.*

Ecqui montes, quam superbi, pasti gra-
mine citissime marcido suarum vanitatum? Nescitis

eos quotquot ad peccandum inducunt alios, esse
quasi radices arborum, quæ fructum producant;

vnde Antiochus dictus est radix peccatrix, vel peccati?
*1. Machab. 1. Exijt ex eis radix peccatrix, alias, pec-
catis*

Sati, Antioch^o illustris. Atq; eiusmodi homines ebullis delicias, sicuti radices herbarū porcis: vti è prohi, & ad virtutem instruentes alios, sunt Deolitijs? Aut memoria excidit quod omnes nos ad Adā audiuimus (quando tres peccato vni committentes, receperunt quisque iudicium peculiare) *Gen. 3.*

tem nimirum, terram comesturam? Super pectus gradieris, & terrā comedes cunctis diebus vis a tua. Quasi terra & radicibus pascuntur dæmones, quidam quos dixerimus?

X. Gulosi, edacesque sunt porci? & dæmones inebiles. Nunquam ipsi animæ saties perierunt. Absorpti hodie Sathan vt Cerberus triceps triginta annorum millia; cras denuò prædæ inhabitabit. Hinc eductus fert vaticus Iob cum ceto, qui absorpto nūc perfluuio, & ordanem se exhausturum haud diffidit. Sed ipsi oculi stomacho ampliores: aquæ elementum humectando denti vix sufficere ratur. *Ecce absorptum fluuio & nō mirabitur: & habet fiduciam quod in Iordanis in os eius; in oculis eius quasi hamo capietur.* Vatablus, ait esse Hebraismum: *In oculis eius est qui accipiet illum.* Hinc sapiētissimus Salomon inter quatuor insaturabilia recenset infernum, id est, eius insatias; scilicet porcā, quæ nunquam sulcatur terram, *Nunquam sat prata biberunt;* & ignem.

Virg. in Eclog. Prouerb. 30. *Tria sunt insaturabilia, & quartum nunquam dicit, sufficit. Infernus, & os vuluæ, & terra que non satiatur aqua: ignis verò nunquam dicit, sufficit.*

An ideo forte vetustas pagana finxit canem tantum custodem dira fame assidue torqueri, & Cerberum tantum, quasi *νετοκόιον*, id est, carniuorum; nautamque inibi insidere congruum traiciendis manibus?

Virg. 6 Æneid.

Qui ferruginea subnectat corporpora cymba

XI. Inutiles quoque sunt: & si quod commodum præstant, per accidens, & præter intentionem. Teneant quidem vt prosternant: tamen si frequenter gratia Deorum & tentatorū constātia, corū tētationes sint vtilissimæ

Monomachia hac edita est

quod accidit Iob Propheta, Iesu Christo, S. Antonio, *Atrebatii*
 & probis quibusque; uti, fauentibus Superis dicemus *1598. re-*
 in Monomachia Iesu Christi in deserto, in Luciferum, *causa Dua-*
 a quo multoties oppugnatus est.) Si quod bonum *ci, 1607.*
 corporeum idololatriis prestant; ut animas eorum per- *item Co-*
 dant: si eorum rem promouent temporalem; ut iactu *lonia*
 ram inferant sempiternam. *1611.*

Quid eorum stoliditatem in medium proferam? *XII.*
 Sciens se aduersus Deum posse nihil *Durum est con-*
 tra stimulum calcitrare; discere nesciunt sententiam
 compendiosam, *Cede Deo*; nec arenam cedere; aut per-
 picaci animo iuge bellum molimur. ut homines ca-
 lida perfundant, scientes, videntesque sese adurunt, eo
 vehementius, quo flammam suas remitti curare de-
 buerant. Si hebetudinem suis spectemus (quam nun-
 quam instruxeris exsilire, crura agitare in sublime, ca-
 nere, caelum intueri, sed nascitur & moritur in suo
 grunntu; de frementium semper est numero; *Si non Psal. 58.*
fuert saturati, & murmurabunt;) ut scite, ut optime
 diabolos exprimit, refertque, qui nunquam adduci
 potuit ut diceret, *Nemo*, ut Deus noster; nec dum pre-
 merentur, fugarenturque ferro & flamma a S. Michae-
 le, & turmis eius; dicentibus, *Quis ut Deus? Quis ut*
Deus? Quis Deus prater Dominum, aut quis Deus prater
Deum nostrum? Induci nescierunt ut responderent, *Ne-*
mo, nemo, sicut Deus; sed & sustinuerunt mordicus co-
 ram Eua, *Eritis sicut Dijs scientes bonum & malum.* Nec
 vaquam docebuntur reddere Domino gloriam & ho-
 norem. *Da gloriam Deo. Gloriam meam alteri non dabo.* *Iosue 7.*
 Inculcari ipsis nequit, *Peccasti*; humilis agnitio culpae;
 sed in eodem statu permanent, obstinati, assidue ob-
 murmurantes, grunntesque. Annon germani porci?
 Optimè itaque dicuntur Publicani & peccatores pa-
 uisse porcos, qui quippe suis peccatis delectarunt, pa-
 ueruntque daemones porcis persimiles.

Verum enimvero indicibili lubricitate sua mirè *Dæmo-*
 cum porcis symbolizant, seu conueniunt. Quæ enim *num exe-*
 libido, non prouocatos natura impellente, totos *crâda iu-*
 in luxuriam ire; ad eam mutuarè corpora aerea, & *bricitas.*
 phan- *XIII.*

phantastica, aut quibus se supponant maribus, quibus cum feminis commisceantur, uti mox dicemus? Quemadmodum castè vivere, ad miraculum cedit, & in corpore humano Angelicam est vitam (quomodo virgines, parvi Angeli terreci, sunt gni homines caelestes; *Virginitas est soror Angelorum* inquit S. Cyprianus: *Supergreditur virginitas carnem humana naturam per quam Angelis assimilantur* S. Ambrosius: ita vice versa, prodigiosum est spiritum non carneum vivere carnaliter, atque aliunde accipere carnem & corpus, ut eò perueniatur. Et hoc dicitur de daemonibus. O porcos, & daemones! Poetae; ne deinceps torquentur exprimendae cantatissimae vestrae Pasiphae, quae ante re anonymo exardenscens, libidinem explevit in duci & corpori mutuato sui Dædali; celebrate, & diffamate longè, lateq; Venerem plus quam Pasiphaean spirituum desertorum. Enimvero Pasiphae comperat, quo stimulabatur; huic stimulus externus impellens nullus quam mera insania prauissima voluntatis. Illi accedebat voluptas ex facto, enormiter: ast corruptoribus illis ex voluptatibus corporis nulla delectatio. Neque enim in spiritibus agunt corpore; & vsque ad eos virtutem suam exerunt. Corpora quoque ab eis assumpta non viuunt animali vita, & communicent voluptatibus animalibus; nec ipsae coniuncta sunt, ut nostra animis nostris, hypostaticae, ast solum ut securis caesori, & instrumentum operanti ad quem non attingit, nec peruenit resistentia securi ad opus assumptae. Deinde, Pasiphae libidinem loquutus est factus: ast malignorum spirituum luxuriosa inanis est & infacunda. Adde quod Pasiphae fabulosum infametur; deperibat Regium qui à commentariis erat, nomine Taurum, non taurum cornigerum. Amphius; quae illa insania, modò maris speciem, modò faminae referre? An non iure Lais intolerabilis luxuriae succenteretur, si Aristippi sui amplexibus expleta, cuperet vicissim Aristippum esse, ut alternatim Aristippus esset Laidi? Aut sibi euenire, quod narrat euenisse Liviis mulieri Spoletanae in virum versa: aut quod

Cypr.
tract de
habitu
virg D.
Amb. l de
viduis.

1.

2.

3.

4.

singun
natura

Lib

Au

Venus

dent v

succu

impu

tis qu

tam t

rube

De h

subit

effica

rata e

agere

bellic

re, vt

dij n

com

nupe

nes p

rupi

nis in

bus n

pollu

pand

alear

mod

porci

tarta

serua

facti

cium

A

gnan

fo

Angunt Poetæ accidisse Tiresiæ, qui, vt scribit Plinius, naturam vtramque alternis vicibus subijt crebro?

Lib. 7. Metam.

*Deque viro factus (mirabile) femina, septem
Egerat autumno, octauo rursus &c.*

Forma prior redijt, genitruaque venit imago.

Aut vno eodemque tempore hermaphroditum esse. Venus huic erat vtraque nota. Sic porci illi tartarei, student vtrique, transformando se vicissim in incubos & succubos; quanquam ab eis nihil queat gigni. Quod impudicitatis eorum argumentum euidentius quaeritis quam sacra nefandissima, sacrificia impudica, ritus tam turpes, & execranda, vt & ipsæ lupæ Corinthiæ erubescerent, vultibusque aduersis, rem detestarentur? De his tomo primo, ad illa verba; *Dissipauit omnem substantiam suam viuendo luxuriosè.* Quæ probatio efficacior adferri queat, quam spurcicies quotidie visitata eorum instinctu? vt enim Milenum & classicum agere in castris non delectat eum cui animus non est bellicosus, feroxque: nec lyram cytharamque plectere, vt ad modulos tripudiant alij, qui choræis, & tripudijs non afficitur: lenonem, aut lenoniam non agit, communiter is cuius pectori non inhæret igniculus nuptorum amorum: ita, quoniam toti sunt demones pelliciendis hominib. ad luxuriam, instigandis ad turpia, ad verba execranda, etiam delictis Alexandrinis inaudita; per diem agitant cogitationibus turpibus mentem; per noctem suscitant somnia Venerea, pollutiones inuoluntarias; responsa dant & oracula pandunt per innominabilia, *Ex tripade*: extra omnem aleam est, eorum mentes & voluntates turgere omnimoda impudicitia. Percipitis nunc vt germani sunt porcis; hisque sunt libidine persimiles? Bilem ipsorum tartaream in dubium vocauerit nemo, attentius obseruans quibus eos perstringant nominibus Codices sacri, vt leonis, draconis; necnon eorum de ipsis iudicium;

Apoc. 12. *Descendit diabolus ad vos habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet;*

Et

XIV.

1.

1. Pet. 5.

2.

3. Et causam sedulo perpendens ira eorum magis
 4. quod nimirum a summa gloria deiecti, nos ipsi
 5. riores prouecti sumus ad eam gloriam; quod per
 6. uerimus licet ut ipsi; redempti simus, non ipsi: quod
 duratio huius inferioris, seu cuiusque individui
 perbreuis; ut ei pro libidine nocere queat. Demum
 quanta sit ferocitatis, & cholerae, colligere haud
 seure licet ex habitu, & vultu, quem ipsi tribunt

Cap. 41. *Sternutatio eius splendor ignis, & oculi eius
 palpebra diluculi, Variablis: (In sternutationibus eius
 men collucet.) De ore eius lampades procedunt sicut
 ignis accensa. Variablis: (Et ignea stella promicant.)
 naribus eius procedit fumus sicut olla succensa, atque
 uentis. Habitus eius prunas ardere facit. Variablis: (Et
 halitus carbones ignitos reddit;) & flamma de ore
 greditur.*

Quid sibi volunt flammæ in oculis, flammæ in
 fumus in naribus; quid, quam bilem atram? Quod
 volunt Poetæ fingentes portitorem tartareum
 nem, animal natura iracundum? canem
 tem? Canem cui, fames, rabies, ira augetur quod
 Quid Eumenides, & furia serpentes capillata,
 ibidem fabulantur; nisi demonum interminanda
 iracundiam signant?

XV. An non diaboli quoque apri, qui ex cæci feritate
 Clem. A. non deponunt? Nonne ex cæci dæmones (si hæc lex
 lex l. 3. & neste uti fas est) quando paradiso exclusis potentia
 5. Serom. facultas fuit cohibita, coarctataque, adeo ut diu
 dium eorum quæ cuperent non possint? Nihil
 nus non acquiescunt; (tanquam apri singulariter) bellum
 iuge in Deum mouent bellum, quale quale queunt
 plura parati si facultas adforet.

XVI. Auersantur apri aliorum animantium consortium,
 speciei alterius; & efferatissimi sunt dæmones: quos
 nonnulli dicunt æternum perditos, quia edoceri futu
 rum ut natura humana Verbo DEI vnita in vnica
 personæ, ipsis adiungeretur in gloria, imò vero mul
 tis parafangis præferretur; seditionem mouerunt
 Deum

Deum; auertere conati sunt incarnationem filij Dei; seu, vt volunt alij, quia non contenti pares se cæteris Angelis contubernalibus, eis præcellere nisi sunt, affectuarunt æqualitatem Altissimi; similes Pompeio, qui parem ferre nequibar, multò minus superiorem.

Luc. 1. 1. *Nec quenquam iam ferre potest Casarue priorem, Pompeius uè parens.* Nonne belli apri, dæmones?

XVII.
Isido. l. 12.
etym. c. 1.

Quod si aper dictus est, quasi asper; & verres secundum Isidorum, quod *grandes habeat vires*; eequid asperius, crudelius, robustius dæmonibus? Qui tam læuè in humanum genus ferociunt, vt ipsum, Dei imaginem obliterare nitantur, solo Conditoris liuore?

Qui infantem infontem cædunt, vt genitoris scelus cum Medæa uiscantur? Famulos extinguunt, in Regis contumeliam? Dei causa quem lædere nequeunt, lædunt & perdunt innumeras creaturas? Pastoris odio, & inuidia, rapaces, implacabiles lupi, mactant & discerpunt gregem? *ingularis ferus depastus est eam*, ait uates. O apros! O feroces!

Vni quæritis, & multos occiditis.
Psal. 79.

Virgil. 1. Æneid.

*Quid Troës potnere? quibus tot funera passis,
Cunctus ob Italiam terrarum clauditur orbis?*

Si verres à viribus; quid fortius porcis infernalibus; quibus è cælestibus caulis deturbandis in haram tartaream, opus fuit olim potenti brachio Dei. *Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente corda sui*. Cum quibus adhuc vt uirum dimicetur, necessarius est in Ecclesia militante S Michael. *Michael & Angeli eius praliabantur cum dracone.* Valent viribus, quandoquidem ipsorum quidam ausus fuerit tertium in arenam singulariter descendere in deserto conseruatus cum Christo. Si verres à viribus;

XVIII.
Luc. 1.
Apoc. 12.

Iob. 40. *Non est super terram potestas que comparetur ei qui factus est ut nullum timeret. Fortitudo eius in lumbis eius, & virtus illius in umbilico ventris eius. Stringit caudam suã quasi cedrum, nerui testiculorum eius perplaxi sunt. Ossa ei⁹ velut fistula aris; cartilago illius quasi lamina ferrea. Corp⁹ illius quasi scuta fusilia, compactũ squamis*

Cap. 4.

mis se prementibus Cum apprehenderit eum gladius
sistere non poterit, neque hasta, neque thorax: reputa-
nim quasi paleas ferrum, & quasi lignum putridum.
Non fugabit eum vir sagittarius, in stipulam versis
lapidis funda; quasi stipulam estimabit malleum, &
ridebit vibrantem hastam. Ridet vires humanas. Et
multis modis conueniant dæmones & porci.

Porcorū
prodigi a-
lia expo-
sitiō.

1.

* Vide
Chrysof.
homil. 16.
in Gene-
sim.

Gen. 15.

Emma-
nuel Sa-
cholys in
hunc locū
banc uni-
cā habet
expositio-
nem.

D. Chrysostomus to. 2. in Lucam, homil. de hac
Porcos pascere dicitur, hoc est immundas & sordidas
nima sua cogitationes nutrire, & edere escas irrationa-
les praua conuersationis.

Euthymius Zigabonus c. 57. in Lucam: Potest
demonis dici indigna conuersatio: porci verò, voluptatis
ac lutulenta cogitationes, quas miser pascere ac foueri
sus est.

11.

Alia est, interpretantium per porcos hominis sen-
sus: qui in malum insumpti, sunt vilissimi, abiectissi-
mique. Iuxta quos, pascere porcos esset facultatem fa-
cere oculis omnia lustrandi: aures ad singula præbere,
honestas & inhonestas: manus ad quoscumque attractus
extendere: odoratum, & gustum, cunctis odoribus &
saporibus, magis ad voluptatem quam necessitatem
sus.

D. Bern.
serm. de
diuersis
affect. ani-
mi. Sylua
alleg. in
verbo sus.

facien
statu
Ecc
gaur
eretur
foret
mone
iectis
sensib
prior
corum
G
sensu
vide
spirit
ment
R.
cere:
dibus
nes su
R.
libidi
lutan
quam
quere
illor
qua
cum
quasi
R.
sequi
on
mus,
D
turb
cent
tion
terur
arti
facien

facientibus applicare; quod à se aliquando factum testatur ipse Salomon.

Eccl. 2. *Omnia qua desiderauerunt oculi mei, non negaui eis, nec prohibui cor meum quin omni voluptate frueretur.* Demum id supra modum sensualitati studere foret. An hos porcos inhabitare non rogabant demones pulsi è & à ratione hominis: satis sibi, quasi eiectis ab animo, & metropoli hominis, rati insidere sensibus corporeis, tanquam limitibus, ut pedetentim priora repeterent? *Si nos eijcis, mitte nos in gregem porcorum.*

Matt. 8.

Guerricus ser. de prodigo. *Porcos corporeos scilicet sensus, qui volut abro luti, & spurcitijs oblectantur Et vide ne forte hi sunt porci, quos eiecti ab homine, maligni spiritus intrant. Eiectum enim à rationali nostro, id est mente peccatum, sensibus corporis heret.*

R. P. Hier. Lauretus Alb. in sylua Alleg. verbo *Pascere: Pascens porcos filius prodigius designat vacantem sordibus, & ministrantem sensibus voluptates, ipsosq; demones suis vitijs delectantem.*

R. P. F. Ioan. Granat. *Immundorum hominum veluti libidinosorum sensus, qui in luto viliu affectionum volutantur, porci dici possunt. Nam porcorum oculi nequaquam valent sursum spectare, qui cum glandes subter quercum comedunt, ipsam nunquam aspiciunt. Tales sunt illorum sensus, qui ad ima semper proni, nequaquam ea qua sursum sunt vident. Hos ergo porcos pascit peccator, cum suos sensu teterrimis vitijs indulgere sinit, quibus quasi cibus nutriuntur.*

R. P. Didacus Stella comment. in hunc locum. *Si sequimur sensum & prauas cupiditates, qua luto semper, & omnium peccatorum spurcitia gaudent, porcos pascimus, irracionales sumus.*

Dicunt alij, pascere porcos nil aliud, quam appetitui brutali satisfacere, ac sedulo ministrare concupiscentiae animali quicquid libuerit, omni missa cunctatione. Concupitum, illatum: quando non semel & iterum contingit labi fragilitate humana, sed quasi arti Corinthiae studetur, aduentantibus cunctis

iii

ooo

patet

patet taberna; paupertate, aut tentationibus ac
non impellentibus, sed sola facti libidine. Hinc
mè dicitur, *pascere porcos*; quia ex placito quorundam
alere est necessitatis, *pascere*, deliciarum: quando
quam, adolescens, iam non amplius sui iuris, non
tanter contendit explere libidinem voluptatibus
gis, modò ab hac, interdum ab illa elicitis, dicitur
cum quibusdam, quorum meminit liber Sappho
tiz,

Cap. 2. *Nullum pratum sit quod non pertransi-
xuria nostra. Vatablus: (nullum pratum luxuria
non peruadat:) Vbique relinquamus signa latitia,
niam hac est pars nostra, & hac est fors nostra; aut si
tas sequatur, secteturque voluptates, in eas vires
haurire nititur, ut pascat, quod neque his, neque
lis expleri vnquam potest; uti alibi à nobis dictum
est.*

Vide to. 2.

Vener. Beda intelligit carnales voluptates; ite
autor libri de tempore barbarico.

Albert. Patav. August. Eremit. serm. 2. *Immundus
delicet concupiscentia motus satiaret.*

P. Franciscus de Marone:

Pascit porcos, qui nutrit motus immundos.

IV.

Adhac, si Græcum nomen ambiguum est $\chi\omicron\iota\varsigma$
significans porcos, & quandoque pudum mulierum
quid aliud vellent ista, nisi quod dæmon scortatorum
& scorto inculcarit animis prorsus studere exple-
ni, satisfactioni uè vnus è quatuor quæ Salomon re-
fert insatiabilia, quod iure optimo antiquis dictum
est $\chi\omicron\iota\varsigma$, porca, à verocitate gulosa; & insaturabilita-
te: Et sicuti porcus est animal avidum radicum, sata
eruens (vnde Ceres habita Gentilibus frugum terre
præses, voluit ipsum sibi mactari, uti mox dicebamus)
ita, quod significatur per $\chi\omicron\iota\varsigma$ græcum, & porca La-
tinum, plerumque eruit radices & sata generis hu-
mani.

Fortè ab
animali:
fortè à
terra sul-
cata vix
satiabili.

Job 31. *Ignis est usq; ad perditionem deuorans, & om-
nia eradicans genimina, ait scriptura.*

Fortè etiam pascuntur porci, quando fornicatores

ita exarsit in meretriculam, ut nitatur qualem, quantum cupiat, excogitetque voluptatem ipsi adferre (ceu pabulum sui:) aut quando prostituta mulier omnibus modis studet placere venustulo suo in omnigena nequitia, cumque pascere omni nodis delitijs quas imaginari queat: in eiusmodi sedulior quam suarius pascendis suis. Juxta quæ significaret; Dominus Publicanos & peccatores, dissipata vniuersa substantia sua appendente, seu adiacente: id est, dilapidatis fortunis, tandem concoxisse & substantiam personalem, inquam corporis facultates, exhaustas studendo infatigabiliter ijs, & similibus peccatis.

Iusuper, an pascere porcos foret quoque labi (secundum aliquos) in peccata ineffabilia, quæ horror & pudor non sinunt exprimi: qualia fuerunt quondam Sodomorum; & genus illud turpitudinis, quod Grecis dicitur *γλωσσοποιαν*. in quod deuoluti sunt quoque Ethnici, scribente S. Paulo in epistola ad Romanos: *Tradidit eos in passiones ignominie?*

Rom. 1. 26.
2.

Vide Catullum epigramm. in Lesbium: & Justum Lipsium l. 1. var. lect. cap. 5. Ansonium epigramm. de Castore Felatore. Item in Eunum Liguritorem 3. aut 4. epigram. de eius fædissimo vitio.

Lactant. l. 6. instit. cap. 23. *Teterrima libido & execrabilis furor, ne capiti quidem parcit.*

Arbitret. Nam quemadmodum fædus non datur animal porco (hinc regulariter eius non fit mentio contra reuerentiæ præfationem) nec abiectius munus suario: sic nullum est enormius fornicationis genus in natura humana, quam quod autoribus Sodomitis prodit: nec execrabilior peccator Sodomita.

Gen. 13. *Homines Sodomitæ pessimi erant, & peccatores coram domino nimis.*

O execrandos porcos, dignos & nunc dici cum porcis, merde rimatores! Phy, phy: subtrahantur verba enormibus illis peccatoribus: sileat eos oratio. In hoc sensu attamen, Publicani illi & peccatores famosi in simularentur Sodomitæ.

Alij per porcos exponunt vitiorum genera omnia, quæ

1. Tim. 6.

quæ suaptè natura olidissima sunt coram Deo, ut porci hominibus: pascunturq; radicibus, ut porci; radicem inquam, quam S. Paulus auaritiam, siue cupiditatem dicit. *Radix omnium malorum est cupiditas.* Aut secundum Vatablum, *studium pecunie*; Φιλαργυρία, inquit Cæcus: *pecunie cupiditas*, vertit Arias. Ut enim radix ministrat alimentum arboribus & styrcibus; arborumque fructus glandes, & alij, animalia pascuntur: ita temporalium bonorum vberas, circa quæ vertitur auaritia, fomentum materiamque subijcit omni vitio.

VII.
Compendium proprietatum suis.

Ast, ecce tibi quoque expositionem illustratam. Porci, meo iudicio, significarent discipulos hereticos; qui innantes, & circumuolutati cæno voluptatum de more suum viuunt; spurci sunt, ut sues; guli ut sues; luto delectantur, ut sues; non odorant factorem suorum peccatorum, non magis quam sues lutum; reunt, suffocanturque, videntes seu audientes bonum ut sues rosarum fragrantia; non ruminant vana legem Dei, magis quam sues pabulum (quanquam putidè ipsum distinguant, norintque discernere in bonum & malum, uti & sues bisulcæ sunt;) inuti sunt, lanæ & lactis exortes, ut sues; nulli apri labori

Horat. l. 1. epist. 4. ad Tibullum. Idem ibidem.

sues; nec plus animæ habent quam sues. *Corpus sine more*; inhiantes solis bonis corporis, ut sues; pastus & ginati inferno, uti sues carnificinæ; *Epicuri de grege porci, telluris inutile pondus*, ut ait Poeta quidam.

* Cerrè prisca Doctores intelligunt plerumque eiusmodi homines, per spurcum illud animal; ut dicitur Chrysostomus in Genesim, & alibi.

Diuus Chrysostomus homil. 16. in Gen. exponit illud, *Ne mittatis margaritas vestras ante porcos*: Nota enim Christus ibi de porcis præcepit, sed homines porcum moribus denotat, qui sicut bruta illa in peccati luto inuoluuntur.

Idem alibi in Matth. (quæsitum ramen diligenter locum non inueni; ergo aliena hic fide utar: Nota enim porcos esse immundos naturaliter, atque ad terram, & canosas voragines dimersos ore, non ad aliud quam satietatem ventris pabula semper requirere; nullam

utilitatem ex se dum viuunt prestare. Non lanam, ut oues; nec lac, ut cetera animalia; non vecturam prabere, sed solum pastum ventris requirentes ad mortem nutriri. In quorum persona sine dubio immundos & luteos homines aduertimus signatos, qui nullum opus misericordiae, vel religiosi laboris, nullam spem futurae salutis habent, sed de gula ac ventre tantummodo cogitantes, in peccatorum suorum sordibus, tanquam porci in cano voluntantur.

Apud Chrysoft. homil. 18. in cap. 7. Matt. autore incerto: Porcos autem Christianos carnalibus, & immundis voluptatibus deditos; quoniam propter fidem quidem suam mundi sunt, propter actus autem suos sordidos habentur immundi.

Theophylactus comment. in Luc. 15. Porci sunt omnes qui in luto vilium & materialium voluptatum voluntantur; nam porcorum oculi nunquam possunt sursum spectare, aliam sortiti formationem.

Et paulo post: Tales sunt oculi eorum qui male educati sunt nunquam vident ea quae sursum.

Laëtant. l. 4. instit. cap. 17. Est lutulentum hoc animal & immundum, nec in caelum unquam aspicit, sed in terram toto & corpore, & ore proiectum, ventri semper & pabulo seruit.

Porci ergo rectè peccatores significant, qui in terra, toto corpore, ore, corde, pede & manu versantur.

Pierius l. 9. hierogly. Per porcum inbasitantem luto, vel... resas conculcantem, à bonis honestisque moribus hominem alienum significabant.

Pascere itaque porcos, quidnam? Pastores sunt o- Ioan. 21.
uium, qui verbo & facto populum ad benè beateque viuendum componunt. *Pasce agnos meos.*

Jerem. 3. *Dabo vobis pastores iuxta cor meum, & pascent vos scientia & doctrina.*

1. Pet. 5. *Pascite qui in vobis est gregem.*

Pastores sunt ij, qui rem sospitem fouent & seruant: Rectores sunt pastores; ex Prophetarum sensu;

Isa. 44. *Qui dicit Cyro, pastor meus es.*

Virg. 1. Et Homerus, Reipub. clauum tenentes, dicebat
 Aensid. stores populorum Pastores sunt quoque, qui delectantur
 Rupert. 7. Oculos pictura pascit inani.

in Apoc.

1.

Itaque pascere porcos foret, non aded malos de
 re nouam malitiam: flagitiorum ludum cunctis
 rix: cuiusmodi videre est colluuiem lenonum & le
 rum veterum, quorum omne studium est, vt petu
 tant adolescentes, adolefcentulasque: gentem pe
 tam, vniuersa perdere potens.

Propertius lib. 4. Eleg. 5. alloquens lenam:

*Docta vel Hyppolitum Veneri mollire negantem
 Concordique toro pessima semper auis.*

*Penelopen quoque neglecto rumore mariti,
 Nubere lasciuo cogeret Antinoo.*

2.

Porcos pascunt qui alijs sunt scandalo; viam prin
 parant ad peccatum; & qui malos in malitia fouent
 Pascunt hados, non dissimulando solum; sed & pro
 bando, stimulando, accendendo, laudando, reman
 rando &c.

3.

Pascere porcos, est sceleratorum fieri ducem; mal
 tiamque profiteri. vt qui lupanarijs praesunt, in
 admittunt scorta, eorumque venustulus, vt Dædalo
 Pasiphae & Taurum; vt qui publicanos, vel latrones
 vel biberones sustinent.

4.

Similiter & congruonem agere, factis vel dicitur
 impio alicui voluptatē adferre vt multi parasiti, scort
 ra, lurcones, improborum principum assentatores
 qui oculos & aures eorum pascunt acroamatibus
 stuiis, sed fædis, & actibus multo fædioribus.

Theophylactus in hunc modum: *Tales pascit in
 multis in malitia praest; vt est scortorum hospes, vel Pub
 licanorum princeps, vel latronum: de omnibus enim his
 dicendum quod porcos pascant.*

5.

Ipsi principes quibus cordi est pascere in curijs suis
 gregem porcellorum de hara Epicuri; comedonum,
 flagitiosorum; conuentus Herodiadum & concubi
 narum; quam ouiculas inopes Iesu Christi; annon sua
 rij; si porci denotent eiusmodi inutiles, soli ventri stu
 decates: Ego verò facile arbitrer.

Por

Porro, iuxta præfatas expositiones, dicuntur Publicani, & peccatores nostri Euangelij, alijque omnes facti subulci, quod Publicani fuerint voluptati demoni, auaritia, oppressio nibus, exactionibus, abusu cõmuni sui muneris; necnon facultatũ profusione; quod nõ nisi rapinarum, & impudicitiarum cogitatus mente fouerint: quod cupiditatibus studuerint: quod & animos & oculos ad sensualitatis illecebram, ad terrena iugiter deflexerint. *Curua in terram anima. Oculos suos statuerunt declinare in terram:* quod appetitui animali seruerint, & partibus insaturabilibus satisfacere nisi sint: quod animo adedõ abiecto fuerint, vt ad primum tentationis carnalis spiraculum deditioem fecerint, & expleuerint quisque grunnientem, frementem, furentem suam suam, consummatione sædarum voluptatum carnis. Publicani, inquam: quia Romanorum adhuc paganorũ cõtubernio (vtique vectigalium principum) vsi, forte vt & ipsi, delapsi sunt *in passiones ignominia:* pauperuntque faciem stercorimantium ineffabilem. Fortè, aliis fuerunt autores nouorum scelerum: & cùm opibus valerent, aluerunt sub se publicanos minores; sub alternos (memineritis legi frequenter, *Princeps publicanorum:*) ipsorum nonnullos pro scuris, & congerronibus insulsis, ceu porcos in familiam assumpserunt. Peccatores verò famosi, de quibus Euangelium, fuerunt fortè corrupti, corruptoresque, & præceptores scelerum, alios impellèdo ad malum (vt porcos vtica & fuste vrget suarius,) Rempub. perdendo: ipsorum nonnulli fortè, vagao institutum sectabantur, lenoniciũ exercebant; meretrices suscipiebant: scortatoribus studebant: cytharædos, & aulædos acciebant, in gratiam tam stuprantium, quam spontaneæ stupratarum, aut ruri, aut domi. *Pugnant, vt vincere possis.*

7. O Deus bone! Si constant expositiones istæ, õ, vt multi sunt, secundum lexicon, & vocabularium Euangelij, in omni hominũ ordine & statu porci, & porcerij. Nec i e noribus Ardēnatibus, nec sylars Mormatānis sunt glandes satis, vt singulis porcis vel vnicus detur.

Me fugit, an cælum tot astra, mare, tot arenæ atomæ,
 Oceanus tot pisces, & aquæ stillas; pisces tot specus;
 mas; campi Atrebatenses tot spicas; Fræcia tot acæ;
 Alpes, tot niuis floccos; Hannenius paradus tot
 res; nec eius Montes tot præclaros viros; nec illos
 Orlando tot fugas; quot vbique terrarum sunt
 & suarij; qui se tales reputant minimè. Enimvero quod
 hominibus obijci potest; *O curus, in terras animæ,
 cælestium inanes; & de eis efferus; Oculos suos statueris
 declinare in terram; animæ caput ipsis incuruatum.*
Caput enim anima, mens est; & in terrena flexum; non
 quam cælum versus ex porrectis ceruicibus, vnde
 sunt, omnia bona ipsis proueniunt, & quod vocari sunt
 totidem sunt nobis porci. Nunc recense eorum num-
 merum. Quot quot videro luto voluptatum carnalium
 delectari; nec quicquam, aut sentire, aut audire, aut
 legere de virtute quire; totidem reputa uero porcos. Quot
 quam multos habet porcos orbis, nunc totus caros, &
 gnanter in urbibus opulentis, & numerosis aulis; ubi
 homines multi conspici debuerant, ibidem dignoscitur
 agere porci. Ibi regnat Circe, homines in sues trans-
 formans; ibi Epicurus, verres, eas generans. Quot ce-
 nam non amplius esse animæ quàm porcis, & quibus ani-
 ma pro sale data est; non arbitrâtes aliâ vitâ, in qua
 immortales sunt animæ (cuiusmodi sunt Athei moderni)
 totidè habebō porcos. O Deus! ut abūdat terra hinc
 ce porcis! Sus, iudex loci, in quo fundaturus erat ma-
 gnus Æneas Albam suam (cuius vberibus appendebat
 sub querno dumero triginta nefrēdes candidi) nume-
 rosè adeo nō fatuit vnquam, ut Atheismus ille nobis
 hoc tēpore porcellos edit; quod immortalitatē nō agnos-
 cētes, concludunt cæno inuoluntandū; *Venite ergo fruamur
 bonis quæ sunt; decernūt cūcta temerare, stuprate,
 abligurire.* Totidè itē porcos existima uero, quot videri
 re velle tumere & distēto, ad instar tympani obcinctis
 cōmessationibus oportunis, importunis; nil misc-
 ratos & domesticos, & exteros, Jesu Christi membra
 bello ad pauperiē summā redactos; aut lanā qua tegā-
 tur, aut lac quo reficiatur, præbēdo, nō magis quàm porci.

Psal. 16.

Sap. 2.

Nunc

Nunc indicibiliter regnant commestationes, & immisericordia: igitur porcorum infinitus est numerus. Nullius generis animantium tam multa sunt individua quam porcorum; nec omnes in carnificinam veniunt; non omnes comitantur Vlyfsem; non pascuntur omnes ruri sub quercubus; non praescipio communi utuntur omnes: sed vrbes famosae, & aulae; sed mensae & conclavia Regū istiuscemodi pascunt porcos.

Ast existimo plures esse suarios subus; quibus nihil prodest esse suarium quam suem, ut aiunt. Quicumque cogitatus malignos mente fouet: quicumque in sensualitatem plus a quo est, donans oculis, auribus &c. quicquid appetunt: quicumque acquiescit motui animali; quicumque explere inexplebile, tam in se quam in amato nititur: quicumque non veretur peccata muta committere: quicumque docet, fouet peccatores, fauet, assentatur ipsidem, annon porcos recte pascere videretur? O quam numerosi luarii! O porcorum vberes greges! Verum, suarii deteriores sunt porcis, & ipso prodigo suario. Quod enim ipsius porci fuerint porci, & ita affecti, naturae fuit & creationis, adeoque venia digni: ast homines fieri porcos, malitiae est & corruptionis, hinc inexcusabiles. Quod prodigus suarium egerit, necessitas & pauperies effecit: quod verò illi porcos pascant, voluntatis est, & purè libertatis. *Nolite fieri sicut equus & mulus, & porcus &c.* Non dicit, ne sitis; sed nolite fieri; *Voluntarie peccantibus nobis.* Ac si diceret: Nolentes fieri, non fietis. Nunc perpendite quo in pretio sitis apud Deū o voluptuosi, qui utiq; diabolo vos porcarios dicit. Percipitisne, ut oculi adulterijs oppleti, non nisi fallacibus aspectibus, pastis aures, nil magis delectate quam odis impudicis: oculi, nunquam caelum versus erecti, ut omnium bonorum autorem gratiarum actione & benedictionibus persequantur, porcis per similes; qui sub gladosa quercu glandibus sese facientes, oculos nunquam in quercum attollunt, aut glades demittunt: tū quia naturā rigido collo, tū auiditate nimia ingerendi cuncta in ventrē voracem? Incliti certè voluptatibus dediti, s. Iesu Christi oraculo.

8. Heus; Auditores, Eccur generis nostri præ nobilitatisue ratio nobis curæ non est; ne ad tantum deprimeremur abiectione, vt porcos pasceremus nimantes fatulentos, vilissimosque? An non filij

*Act. 17.
Ex Ara-
ra.*

*Galat.
Act. 17.*

nos? *Ipsius enim & genus sumus.*
1. Ioan. 3. *Videte qualem charitatem dedit nobis Deus vt filij Dei nominemur & simus.* An non liberi, & munus per Christum. *Qua libertate nos Christus liberavit? Genus ergo cum simus Dei,* creatione & regeneratione, nobiles & liberi; pudeat nos fieri seruos Domini impurissimi, diaboli & peccati. Audistis vnquam pulcherrimam regiam vltro, nec vllatenus coactam eò se desisse vt inferiori sibi seruiret? *Virg. 2. Æneid.*

*Non ego Myrmidonum sedeis. Dolopumue superbia
Aspiciam, aut Graijs seruitum matribus ibo,
Dardanis, & Diua Veneris nurus;*

ait Creuse matrona Troas ad virum. Christus autem verò, Dei genus, libertate donatus pretioso sanguine hominis Dei, tam excors erit, vt se denuò seruitutem patiatur abduci? Quid inquit, abduci vltro seruiturè subeat diaboli, q̄ Christianū cōpelle nequit nisi volētē? *Adhasit, nō captus est, inquit textus.*

D. Leo magnus ser. 1. de Natiuit. Christi *Agnosce Christiane dignitatem tuam, & diuina consors factus nature, noli in veterē vilitatē degeneri conuersatione redire. Memento cuius capitis, & cuius corporis sis membrum. Re-miniscere quod erutus de potestate tenebrarum, trans-latus es in Dei lumen & regnum.*

Quod si (auertat Deus) fragilitate, ignorantie humana; aut dolo fallaci, illecebraque astuti venatoris denuò seruitutis laqueos subieritis; saltem ne cum prodigo ei adhæreatis. *Adhasit, adglutinat us est vniuiusum.* Si peccaueritis, longas in peccatis ne ducite moras. Sin, prodigo malitia pares; saltem ne deteriores fiatis. *Adhasit vni ciuium, & vos vni peccato, non omnigenas gustando iniquitates, adhærete. Adhasit, sed vni.* Deinde; quoniã hoc æuo vrbinitas, verborum, vestitiū, gestuū comitas, vobis commendatur quàm alias, vnquã; vniuersiq; velint haberi nobiles; honorē, nati-

lium

lū splendorem, eminentiā venditant: obsecro vos per genus, per honorē, per ingenuitatē vestrā, non relabi vnquam in illiberalitatē, impuritatemque peccati: eminetius emicet vrbalitas, ingenuitasque vestra moribus & vita, quam verbis, & splendore habitus. Sola virtus sit vrbalitas nostra tota: peccatum solum, sit nobis illiberalitas omnis. Huc vsque prodigus noster adhæsit vnico, eoque primario inter ciues. *Adhæsit vni ciuium regionis*: nos autem non pigebit mancipia esse & subulcos dæmonis, qui *Doech* pastorum Saulis primarij munus aspernaremur? *Doech Idumæus potentissimus pastorum Saul.* I. Reg. 21. Serio pēfate à quo Domino ad quē dominū transeat peccato. Ignoratis? A Deo, ad diabolū. Quantū chaos interiectū! Cogitate, à quo honore, ad quē abiectiōne Nescitis? A curia Iesu Christi ad villā! A Neapoli cælesti, à ciuitate noua Ierusalē, ad pagū: à palatio Imperiali magni Dei cælorū, ad vilē harā diaboli infernalis. Quanta locorum diuersitas! Perpendite, à quanta requie, ad quātos labores. Dissimularis scire? Ab vnica vinea, ab Ecclesia vna, ad tot dæmonis villas, quot peccata recensentur mortalia. *Misit eum in villas suas*; à iugo leuissimo, ad vitam peccatorum operosissimam.

Jerem. 16. *Seruietis Dijs alienis die ac nocte, qui nō dabunt vobis requiem.* Quanta differentia! Cogitate, ô peccatrices animæ, quātum sit probrum, scurrā, ludum, iocum diaboli fieri; quamque animis angeremini tales facti. Estis hercle, quoad in peccato perstiteritis. Estis enim Angelis illis perditis & perditoribus, delectationi, gaudio, ioco, ludo, offendendo: rursus, Angelis saluatis, & saluantibus gaudio penitendo. Nunquid præstat Angelos pacis iam dudū peccatis nostris mæstos lætificare, quam gaudio esse dæmonibus, antiquis nostris & irreconciliabilib. hostib⁹: qui nos sceng loco habent, & gaudēt fletu angelorū pacis, intimorū nostrorū? O gaudia! ô fletus! Quod si eò vsq; demitti lubeat, vt simus diabolo subulci & cōgerrones (vt hic prodig⁹ hero) heu, ne à cruce Iesu Chr. rātū abhorream⁹, ne sanguinē eius pretiosissimū adeò floccipendamus:

Nunc

Phil. 2. *Nunc autem & stens dico* (ah ! ac vrinam cordis me-
 chrymas cerneretis !) ne labores eius molestif-
 tam parui faciamus, vt animas cruce, sanguine, &
 martyrio Iesu Christi redemptas peruertamus, pe-
 musque. Per nos non pateat ludus malitiæ omni-
 edoceantur alij quæ ignorant: ne pusillis scandali-
 mus; caueamus ne suarium Epicurum amulem-
 cænosâ doctrina gregem licentiosorum, & carnalium
 porcorum pascebat, labijs lactucas condignas in-
 illis. Sit satis, quod nimium; te ipse solus per-
 das, nec alios iam malos corrumpas, per-
 dasve magis. *unum pro multis*
detur caput.

CONCIO QUINTA.

Feria 2. post Dominicam quartam Quadra-
 simæ cuius epistola agit de iudicio Salom-
 inter duas meretrices. Euangelium vero
 de Christo eijciente flagello ven-
 dentes & ementes de
 templo.

Græca. 5. 15. Βόσκειν χοίρας.

Vulgata. 5. 15. Vt pasceret porcos,

Syriaca. 5. 15. Vt pasceret sues.

ARGUMENTVM.

1. *Pictura & poeses, similes: de prodigo parabola*
risiciosa. 2. *Libertas & elegantia figurarum Iesu*
Christi in ea. 3. *Non omnes qui humanam speciem*
referunt homines sunt. 4. *Quid requiratur ad*
minimam